

Stjørdal kommune

Budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023

Anne Kathrine Slungård
Rådmann

24.10.19

Innhold

1 Forslag til innstilling budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023.....	1
2 Rammevilkår / overordnede føringer	2
2.1 Hovedmål for kommunen 2020 til 2023, og føringer vedtatt 20. juni 2019.....	2
2.2 Finansielle måltall	4
2.3 Klima- og miljøtiltak og FNs 17 bærekraftsmål i økonomiplan 2020-2023 og budsjett 2020	5
3 Faktadel.....	6
3.1 Befolkningsutvikling.....	6
3.2 Status drift	7
4 Inntektsgrunnlag.....	8
4.1 Innledning.....	8
4.2 Rammetilskudd og skatter (inntektssystemet for kommunesektoren)	8
4.3 Generelle statstilskudd	10
4.4 Finansinntekter	11
4.5 Egenbetaling	12
4.6 Andre inntekter	13
5 Utgiftsgrunnlag	14
5.1 Innledning.....	14
5.2 Lønns- og prisutvikling	14
5.3 Pensjonskostnader.....	14
5.4 Øvrige budsjettforutsetninger 2020.	15
6 Investeringer	16
6.1 Investeringsplan 2020-2023, tallgrunnlag	16
6.2 Investeringsplan 2020-2023, kommentarer prosjekt.....	17
6.3 Oppsummering investeringer.....	23
6.4 Investeringsbudsjett, skjema 2A og skjema 2B.....	23
7 Kapitalutgifter.....	25
7.1 Grunnlag kapitalutgifter.....	25
7.2 Renter og avdrag i planperioden inklusive rentekostnader nye låneopptak	25
7.3 Lånegjeldens utvikling 2018 -2023 fordelt på låneformål	26
7.4 Fordeling låneopptak 2019 – 2023	26
8 Rammer budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023	27
8.1. Innledning.....	27
8.2 Grunnlag nye driftsrammer 2020	28
8.3 Grunnlag driftsrammer (obligatorisk budsjettskjema 1A) og fordeling (obligatorisk budsjettskjema 1B).....	29
8.4 Driftsoversikt 2018- 2023.....	31
8.5 Disposisjonsfond.	32
9 ETATSDEL.....	33
9.1 Rådmann, økonomi og HR- og innovasjon.....	33
9.1.1 Kort beskrivelse av enhetene	33
9.1.2 Økonomisk ramme Rådmannen – HR-/innovasjonsenheten.....	33
9.2 Etat oppvekst.....	35
9.2.1 Kort beskrivelse av etaten	35
9.2.2 Økonomisk ramme etat oppvekst	36
9.2.3 Klima og miljøtiltak etat oppvekst	38
9.3 Etat omsorg	39
9.3.1 Kort beskrivelse av etaten	39
9.3.2 Økonomisk ramme etat omsorg.....	40

9.3.3 Klima og miljøtiltak etat Omsorg	41
9.4 Etat teknisk drift	43
9.4.1 Etat teknisk drift består av følgende enheter:	43
9.4.2 Økonomisk ramme etat teknisk drift	43
9.4.3 Klima og miljøtiltak etat teknisk drift.....	44
9.5 Etat kultur.....	46
9.5.1 Etat kultur består av følgende enheter	46
9.5.2 Økonomisk ramme etat kultur	46
9.5.3 Klima og miljøtiltak etat kultur	47
9.6 Kirker og øvrige.....	49
9.7 Politisk	49
10 ÅRSHJUL 2020.....	50

1 Forslag til innstilling budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023

Med grunnlag i budsjettokumentet som følger saken legger rådmann herved fram forslag til budsjettvedtak for 2020 og økonomiplan 2020-2023. Rådmann innbyr formannskapet til å legge saken frem for kommunestyret med slik innstilling:

1. a. Forslag til investeringsbudsjett for Stjørdal kommune for 2020 vedtas slik det fremgår av budsjettskjema 2A og 2B (kap 6.4) og for enkeltinvesteringer i tråd med kapittel 6.1.
b. Kommunestyret slutter seg til de tiltak som rådmannen har foreslått i framlegget til driftsbudsjett for 2020 vedrørende økte inntekter og reduserte utgifter (kap 9).
c. Stjørdal kommunes driftsbudsjett 2020 vedtas som nettorammer fordelt på følgende ansvarsområder i henhold til budsjettskjema 1B:

Driftsrammer, tall i tusen	2020
Rådmann/økonomi/HR- og innovasjon	68 082
Oppvekst	567 456
Omsorg	84 930
Teknisk Drift	96 030
Kirker og øvrige ansvarsomr.	15 918
Politiske organ	11 320
Kultur	46 923
Sum driftsrammer	890 659
Finans (fra budsjettskjema 1A)	-890 659

- d. Stjørdal kommune tar opp lån til investeringer på kr 238 075 000,- og startlån på kr 60 000 000,- for budsjettåret 2020.
2. Rådmannen gis fullmakt til å avtale lånetidspunkt og lånevilkår, og til å inngå låneavtaler for kommunens innlån og utlån. Rådmannen gis videre fullmakt til å gjennomføre refinansiering av lån.
3. For inntekts- og formuesskatt skal høyeste tillatte skattesats legges til grunn.
4. Kommunestyret vedtar nye gebyrer og betalingssatser for tjenester i Stjørdal kommune gjeldende fra og med 1.1.2020 slik dette fremgår av vedlegg Gebyrer og betalingssatser 2020.
5. Kommunestyret tar rådmannens forslag til økonomiplan for kommunens alminnelige virksomhet for årene 2021-2023 til orientering, idet det vedtas at økonomiplanen skal være økonomisk retningsgivende for kommunens etater.
6. Kommunestyret vedtar at følgende finansielle måltall skal gjelde for planperioden:
 - Netto driftsresultat (korrigert) skal være minimum 1,5 %
 - Netto låneopptak i økonomiplanperioden (4 år) skal ikke overstige 5% (pt 100 mill pr år) av driftsinntektene
 - Disposisjonsfondet skal være over 8% av driftsinntektene

Rådmannen i Stjørdal, 24.10.2019

2 Rammevilkår / overordnede føringer

For overordnede strategier i planperioden både for kommunen og for etatene vises det til rådmannens strategidokument og vedtak i saken (PS 45/19). Kommunestyrets vedtak i behandlingen av dette dokumentet danner således de viktigste føringene for neste års budsjett. Rådmannen har i ettertid måtte justert noe basert på nye befolkningstall pr 1.juli 2019 og nye befolkningsprognoser (se kap 3.1). Videre ble statsbudsjettet lagt frem 7.oktober uten at det ga noen endrete forutsetninger av betydning. I statsbudsjettet for 2020 legges det opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på 1,3 mrd. kroner som er nøyaktig det samme som rådmannen la til grunn i arbeidet med strateginotatet. Kommunal deflator (hva staten kompenserer for pris- og lønnsvekst for 2020) ble på 3,1%.

Stjørdal kommune har igjennom statsbudsjettet fått en vekst i de frie inntektene på 9,9 mill, noe som utgjør 1,0 %. Økningen skal blant annet dekke lønns- og prisvekst på 3,1 %. Således betyr dette nedgang i realinntektene med 2,1% gitt samme nivå på tjenesteproduksjonen. Nedgangen skyldes dårlig uttelling på demografi i forhold til gjennomsnittskommunen. Spesielt er dette knyttet til færre barn. Dette og øvrige forhold er nærmere beskrevet i kapittel 4.2 rammetilskudd og skatter. For ytterligere informasjon om konsekvenser at statsbudsjettet vises det til KS sitt notat om statsbudsjett. Dette er et godt og kortfattet notat om konsekvensene av statsbudsjettet for kommunene.

I forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet ble skatteinntektene for kommunesektoren oppjustert med hele 4,9 mrd. Kroner for 2019. Dette utgjør for Stjørdal ca 16 mill. Merskatteveksten i 2019 er en engangsinntekt som ikke vil kunne finansiere varige økninger i driftsutgiftene. I juni (salderingssaken) ble skatteanslaget økt med 6 mill.

Budsjettdokumentet for Stjørdal kommune har fokus på alle budsjettrammer (både drift- og investeringsbeløp) og hvilke forutsetninger som er lagt til grunn.

Nedenstående kapittel 2.1 er de føringer som ble gitt gjennom vedtaket, punkt a til d, gjort av kommunestyret 20.juni som skal være førende for budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023.

2.1 Hovedmål for kommunen 2020 til 2023, og føringer vedtatt 20. juni 2019

1. Hovedmålene for kommunen, slik de fremgår av vedtak for inneværende økonomiplan stadfestes. Dette gjelder:
 - a. Ta hele kommunen i bruk, gjennom målrettet arbeid og tiltak som bidrar til vekst og tilflytting i alle dets lokalsamfunn.
 - b. Bygge en by i sentrum, gjennom fortetting, forsert og effektivt planarbeid, samt en utviklingsorientert holdning ovenfor næringslivet.
 - c. Ha orden i økonomien gjennom overholdelse av tildelte budsjettrammer, uten innføring av eiendomsskatt, og levere gode tjenester innenfor disse.
 - d. Stjørdal skal være en foregangskommune innen klima- og miljøtiltak.

Det vises til lederavtalen med rådmannen for en ytterligere spesifisering og konkretisering av kritiske suksessfaktorer og måleindikatorer knyttet til disse målsettingene.

Det forutsettes at budsjett- og økonomiplandokumentet gis en form som svarer opp disse, samt de særlig prioriterte målene for inneværende arbeidsår.

Det vises også til tidligere vedtak om at alle etater skal synliggjøre klimatiltak.

Videre forventes det at alle øvrige vedtak som har blitt henvist til en realitetsbehandling ved budsjett- og økonomiplanbehandlingen blir drøftet av rådmannen og lagt fram for behandling der.

2. Helt grunnleggende i styringen av Stjørdal kommune er en sterk og løpende kontroll med- og balanse i kommunens økonomi.

I budsjett- og økonomiplanforslaget legges det derfor til grunn et netto driftsresultat på 1,5% fra og med 2020, økende til 2,5% i 2021, minimum 2,5% i 2022, før tilbake til 1,5% i 2023. Opparbeidelse av denne driftsbufferen i økonomiplanperioden vil være nødvendig for å kunne øke de årlige og varige bevilgningene til omsorgsområdet til et nødvendig nivå ved SIO-periodens utløp i 2023 (derav også tilbakegangen til 1,5% fra samme år).

Inntekter fra SIO og utbytte fra NTE holdes som engangsinntekter naturlig utenom driftsresultatmålet.

Av hensyn til risiko ved rentesvingninger må nye låneopptak til ikke-selvfinansierende investeringer maksimalt utgjøre gjennomsnittlig 100 millioner per år i økonomiplanperioden.

Formannskapets disposisjonspost reduseres ikke.

Det skal ikke innføres eller forberedes innført eiendomsskatt i perioden.

Finansielle måltall og handlingsregler ut over dette behandles og vedtas i budsjett- og økonomiplanbehandlingen etter forslag fra rådmannen.

Det vedtas allikevel allerede nå at fra det tidspunkt disposisjonsfondet når de anbefalte 8% av brutto driftsinntekter så skal overskudd ut over dette i fortsettelsen brukes som egenkapital til investeringer. Dette vil i sin tur redusere netto låneopptak for kommunen, gi mindre kapitalkostnader, og som igjen frigjør midler til drift og aktivitet.

3. FNs 17 bærekraftsmål og nasjonale forventninger til offentlig sektor skal ligge til grunn for Stjørdal kommunes virksomhet og økonomiplan.

4. Det jobbes videre med en heltidskultur i alle deler av organisasjonen med mål om minst 50 % heltidsansatte i omsorgsetaten innen utgangen av økonomiplanperioden.

5. Det innføres et nytt avviks- og kvalitetssystem så snart som mulig og senest 1. halvår 2020

6. Det skal ikke jobbes med planer om samlokalisering ved ny Hegra barneskole i en 1-10 skole.

7. Rådmannen bes synliggjøre, i budsjettdokumentet, konsekvensene av å gå fra 2 til 4 faktureringer per år for vann og avløp.

8. Ulovlighetsoppfølging er viktig i kommunal virksomhet og kommunestyret støtter rådmannen i dette arbeidet. Kommunestyret overlater til rådmannen å prioritere hva som skal følges opp og hvilke tiltak som skal iverksettes.

2.2 Finansielle måltall

Finansielle måltall, som den nye kommuneloven krever, skal bidra til et større fokus på langsiktighet. Rådmannen foreslår i sin innstilling følgende mål:

- **Netto driftsresultat (korrigert) skal være minimum 1,5 % i forhold til driftsinntektene**

Ved å ikke hensynta engangsinntekter som kommunen nå får igjennom statlig finansiering av omsorgssektoren, merskattevekst og usikre utbytteinntekter fra NTE sikres en langsiktighet i resultatkravet for Stjørdal kommune.

I rådmannens forslag til økonomiplan for 2020 til 2023 etterleves resultatkravet for alle årene.

- **Netto låneopptak i økonomiplanperioden (4 år) skal ikke overstige 5% (pt 100 mill pr år) av driftsinntektene**

Dette kravet sikrer en bærekraftig investeringsplan. Med knappe midler til drift er det viktig at man ikke pådrar seg ytterligere økte kapitalkostnader. Stjørdal har relativt høy gjeldsbelastning og dermed relativt høye kapitalkostnader.

I rådmannens forslag til økonomiplan for 2020 til 2023 etterleves kravet. Totalt legges det frem et investeringsforslag som gir et grunnlag for netto låneopptak på kr 397 mill over 4 år. Imidlertid reduseres netto låneopptak med 125 mill med bruk av disposisjonsfond (se siste finansielle måltall knyttet til disposisjonsfond). Netto låneopptak i planperioden blir således 272 mill (2020-2023).

- **Disposisjonsfondet skal være over 8% av driftsinntektene.**

For å håndtere rimelig risiko må disposisjonsfondet være tilstrekkelig stort.

Fra det tidspunkt disposisjonsfondet når de anbefalte 8% av brutto driftsinntekter så skal overskudd ut over dette brukes som egenkapital til investeringer. Dette vil i sin tur redusere netto låneopptak for kommunen, gi mindre kapitalkostnader, og som igjen frigjør midler til drift og aktivitet.

2.3 Klima- og miljøtiltak og FNs 17 bærekraftsmål i økonomiplan 2020-2023 og budsjett 2020

Stjørdal skal være en klima- og miljøklok kommune hvor innbyggere, idrettslag, næringsliv og egne ansatte skal være med. Kommunen skal arbeide for å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftig samfunn hvor de som lever i dag får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. Kommunale tjenester skal leveres på nye og bærekraftige måter, fremtidens digitale skole skal utvikles, og robotisering skal gjøre at vi kan bruke våre hoder og hender til å ta vare på mennesker.

Kommunestyret har i flere saker vedtatt ambisiøse klima- og miljømål. FNs bærekraftsmål og nasjonale forventninger til offentlig sektor skal ligge til grunn for Stjørdal kommunes virksomhet og økonomiplan. Da bærekraftsmålene ble vedtatt i 2015, var det med en ny forståelse for at økonomi, sosial ulikhet og miljø må ses i sammenheng. For å skape bærekraftig utvikling må kommunen jobbe innenfor disse tre hovedområder.

Stjørdal kommune vedtok vår 2019 at vi lever i en klima- og miljøkrise, og at kommunen må ha konkrete planer for hvor mye utslippskutt vi skal gjøre, og hvordan dette skal gjennomføres årlig. Kommunen vil ivareta klima- og miljøperspektivet i all planlegging og planverk, både på kommuneplannivå, reguleringsnivå, og i enkeltutredninger. I budsjett og økonomiplan vedtas kortsiktige mål og tiltak, mens kommuneplanens samfunnsdel fastsetter langsiktige mål og strategier for kommunens arbeid. Det arbeides også med en klima- og miljøplan, som skal konkretisere arbeidet med klima og miljø for fire år fram i tid.

Stjørdal kommune skal ha fokus på klima- og miljøledelse, sikre god koordinering av kommunens klima- og miljøarbeid på tvers av alle etater, og gjennomføre konkrete klima- og miljøtiltak som blant annet bidrar til utslippsreduksjon, klimatilpasning og samfunnsendring. Kommunen har allerede styrket klima- og miljøarbeidet ved ansettelse av vannkoordinator og klima- og miljøkoordinator, og etablering av et tverretattlig klimaforum. For 2021 vil kommunen utarbeide et eget klimabudsjett som vil være et robust verktøy for planlegging og gjennomføring av klimatiltak i kommunen.

3 Faktadel

3.1 Befolkningsutvikling

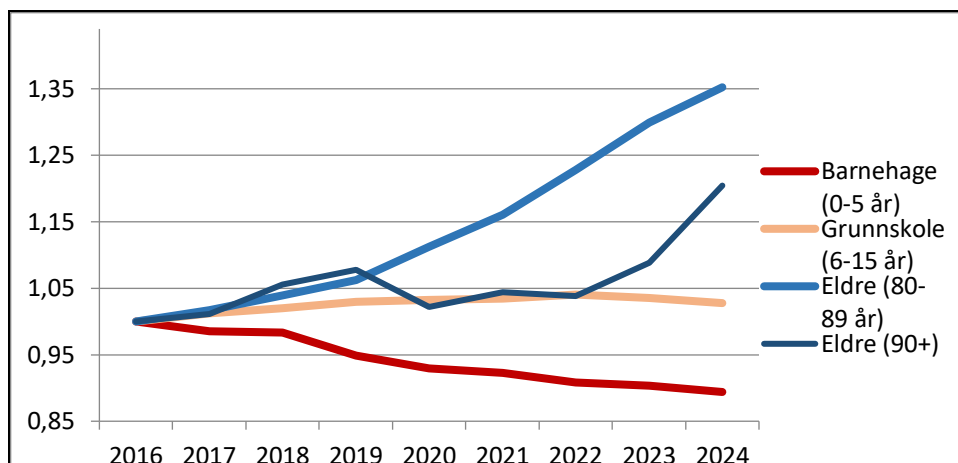
Stjørdal kommune har hatt jevn vekst i mange år. Siden årtusenskiftet har det blitt nær 6.000 flere stjørdalinger. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig vekst på 1,4 %. Veksten i de siste årene har flatet ut noe. Til grunn for økonomiplanen har vi lagt en årlig vekst på omtrent 0,7 %. Befolkningsutviklingen har stor betydning for både tjenesteproduksjonen og inntektssiden til kommunen. Spesielt er det utviklingen knyttet til barn og eldre som påvirker mye. De siste årene har vi sett at fødselstallene har gått ned. Dette får betydning for planlegging av både barnehagekapasitet og etter hvert skolekapasitet. Samtidig må en også ta hensyn til innflytting og boligbygging når en skal lage gode prognoser.

Utgiftsbehovet er nært knyttet til befolkningsutvikling og befolkningssammensetning. Spesielt viktig er det å planlegge riktig kapasitet innenfor barnehage og skole. Figuren under viser endringene innenfor de ulike alderssammensetningene i Stjørdal frem til 2027.

Aldersgruppe 1.jan	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
0 år	224	222	242	257	261	264	266	269	271
1-5 år (barnehage)	1 397	1 366	1 333	1 294	1 283	1 263	1 294	1 344	1 387
6-12 år (barneskole)	2 254	2 247	2 207	2 209	2 166	2 160	2 088	2 028	1 978
13-15 år (ungdomsskole)	932	947	993	1 009	1 035	1 018	1 032	1 001	996
16-19	1 330	1 295	1 268	1 254	1 288	1 320	1 333	1 366	1 368
20-29 år	2 919	2 945	2 919	2 913	2 855	2 824	2 804	2 782	2 773
30-79	13 972	14 151	14 345	14 505	14 674	14 827	14 947	15 045	15 149
80-89 år	805	843	880	931	985	1 025	1 100	1 200	1 285
90 år +	195	185	189	188	197	218	223	229	237
Sum	24 028	24 201	24 377	24 560	24 743	24 919	25 088	25 265	25 444
Årlig vekst	0,3 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %

Tabellen er basert på siste prognose fra Trondheimsregionen og egne vurderinger basert faktiske fødselstall per september 2019. Siste prognose fra helsestasjonen at antall fødte barn i 2019 vil bli ca 220. Årskullene har tidligere vært på ca 280 barn. Til sammenligning er antall elever på barneskoletrinnene i snitt på 320 elever.

Nedenfor vises veksten knyttet til de aldersgruppene med mest behov for kommunens tjenester med 2016 som utgangspunkt (indeks 1,0).

Figuren viser tydelig at befolkningen i Stjørdal blir eldre. Stjørdal vil få en høy vekst for eldre (80 år +) men en lavere vekst for yngre. Antallet 90-åringar sank nå i 2019, men vil øke igjen fra 2023. Antall personer 80 år og over forventes å øke med 30 prosent frem mot 2024. Dette tilsvarer en økning på om lag 250 flere personer over 80 år fra i dag frem til 2024. Fra 2019 til 2024 forventes antall barn 6-15 år å reduseres marginalt (7 færre). Antall barn 0-5 år forventes å reduseres med 6 prosent fra 2019 til 2024 (94 færre).

3.2 Status drift

Stjørdal kommunes driftsinntekter endte opp med samlede inntekter på 1.977 mill. kr for 2018. En økning på 42 mill. kr sammenlignet med 2017. Driftsutgiftene endte opp med 1.898 mill. kr - en økning på 72 mill. kr i forhold til 2017. Altså steg utgiftssiden eksklusive finans med 30 mill. mer enn inntektssiden. Dette kan forklares med nytt regnskapsprinsipp (engangseffekt) variabel lønn og lavere «overskudd» for statlig finansiering av omsorgstjenester (SIO).

Netto driftsresultat i 2018 ble meget bra. Høy skatteinngang, fortsatt høyt overskudd knyttet til SIO, moderat lønnsoppgjør med dertil lavere pensjonskostnader og godt resultat på finansområdet ga et bedre resultat enn budsjett. Oversikten under viser prognosen for 2019 inklusive budsjettavvikene pr. etat sammenstilt med regnskap 2018.

	Prognose 2019	Regnskap 2018
Sum driftsinntekter	2 000 000	1 977 953
Sum driftsutgifter	1 904 000	1 898 111
Brutto driftsresultat	96 000	79 842
Netto driftsresultat	75 500	61 262
Netto driftsresultat i %	3,8 %	3,1 %
Budsjettavvik per etat:		
RM, økonomi og HR	+ 800	+ 3 700
Oppvekst	-2 000	-15 800
Omsorg	+5 000	-3 000
Teknisk	0	+2 300
Kirke og øvrige	0	-197
Politisk	+ 400	+ 1 000
Kultur	-700	-1 100
Finans	+15 700	+23 313

4 Inntektsgrunnlag

4.1 Innledning

Rammetilskudd og skatter er ført opp slik de fremkommer i statsbudsjett for 2020 samt KS sine prognosemodeller. Skatt og rammetilskudd er i tillegg vurdert opp mot den reelle befolkningsveksten Stjørdal har hatt de siste årene og som forventes fremover. Generelle og øremerka statstilskudd er ført opp med beløp og føringer som ligger i statsbudsjettet.

Satsene for egenbetaling og avgifter er justert opp for prisstigning og i forhold til selvkost der dette skal gjelde. Finansinntekter er beregnet ut fra prognose for overskuddslikviditet, forventede utbytter og prognosene for rentenivået (markedsprisingen for perioden fra 2020 til 2023).

4.2 Rammetilskudd og skatter (inntektssystemet for kommunesektoren)

Regjeringen legger opp til en reell vekst i kommunenes frie inntekter i 2020 tilsvarende 2,2 %. Økningen for Stjørdal er på 9,9 mill., tilsvarende 1,0 %. Veksten er regnet fra anslag på frie inntekter 2019. Veksten i frie inntekter skal dekke all pris- og lønnsvekst og endringer i oppgaver og demografi (se nærmere om inntektssystemet under). Pris- og lønnsvekst er anslått til å bli 3,1% for 2020.

Tall for Stjørdal kommune (faste 2020 kroner fra og med 2020):

Økonomiske oversikter	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Skatt på inntekt og formue	581 862	602 284	627 387	629 387	630 387	631 387
Skatteutjevning	104 875	98 305	106 633	106 633	106 633	106 633
Ordinært rammetilskudd	243 629	275 268	274 044	264 188	264 188	599 397
Sum skatt og rammetilskudd (avr.)	930 366	975 857	1 008 064	1 000 208	1 001 208	1 337 417
Forsøksordning omsorg*	-312 913	-323 480	-335 209	-335 209	-335 209	
Inklusive forsøksordning	1 243 279	1 299 337	1 343 273	1 335 417	1 336 417	1 337 417

*Statlig finansiering av omsorgstjenester. Her vises beløpet som trekkes ut og hva skatt og rammetilskudd hadde vært uten forsøksordningen.

Den korrigerte veksten på landsbasis fra 2019 til 2020 er på 669 kroner pr innbygger. Dersom en kommune får lavere enn 269 kroner pr innbygger, får kommunen tilskudd gjennom inntektsgarantiordningen. Stjørdal hadde en negativ vekst på 195 kroner pr innbygger. Fratrasket finansieringen på 45 kr pr innbygger får Stjørdal en kompensasjon på 410 kroner pr innbygger i 2020 ($410 \cdot 24052 \text{ innbyggere} = 9,9 \text{ mill.}$). Denne bortfaller for Stjørdal i 2021. Således reduseres rammetilskuddet fra og med 2021 med ca 10 mill. Ordningen hjelper kommuner, som får store negative effekter knyttet til inntektssystemet fra ett år, til å kunne tilpasse seg et lavere inntektsgrunnlag. Forklaring til hvorfor dette skjer for Stjørdal følger av neste avsnitt.

Inntektssystemet

Det statlige inntektssystemet, med alle sine indikatorer og vektning av disse, beregner i detalj hva kommunen skal ha av utgifter og dermed frie inntekter i form av skatt og samla rammeoverføring. I henhold til det statlige inntektssystemet skal Stjørdal være en rimelig kommune å drifte med en kostnadsindeks i nærheten av 1 som er snittet for kommunene.

Nedenfor er siste oppdaterte kostnadsindeks for 2020 på 0,99578 mot 1,00260 i 2019. En reduksjon på 0,7 prosentpoeng tilsier at Stjørdal kommune skal være rimeligere å drifte neste år (pr innbygger). Dette basert på endring i indikatorene for Stjørdal sammenlignet med hele landet. Dette utgjør 8,8 mill. som er fratrullet vårt rammetilskudd.

I tillegg øker antall elever i private skoler i Stjørdal. Dette medfører ett ytterligere nedtrekk på 4,4 mill i forhold til 2019 budsjettet.

- Grunnlag statsbudsjett 2018 = 116 elever
- Grunnlag statsbudsjett 2019 = 136 elever
- Grunnlag statsbudsjett 2020 = 184 elever
- Grunnlag statsbudsjett 2021 = 198 elever

På tre år er samlet nedgang på 82 elever noe som tilsvarer ca 7,5 mill. Men reell kostnadsbesparelse lavere. Dette avhenger av hvilke skoler de kommer fra og når på året de flytter.

Folketallet 1.7.2019	Antall landet	Antall Stjørdal	behovs-indeks	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj (tall i tusen kr)		
				2020	2019	Endring
0-1 år	111 725	452	0,8992	-745	0	-745
2-5 år	241 699	1 100	1,0115	2 088	3 252	-1 165
6-15 år	642 002	3 189	1,1040	35 876	32 173	3 703
16-22 år	456 651	2 311	1,1248	3 835	3 391	444
23-66 år	3 076 256	13 113	0,9474	-7 305	-6 768	-537
67-79 år	588 564	2 890	1,0913	6 807	5 159	1 648
80-89 år	183 672	821	0,9935	-665	-1 543	879
over 90 år	45 166	176	0,8661	-6 871	-1 375	-5 496
Basistillegg	275	0,5827	0,4716	-11 220	-14 269	3 048
Sone	20 594 754	69 773	0,7530	-3 323	-3 138	-185
Nabo	9 462 950	47 196	1,1085	1 460	1 290	170
Landbrukskriterium	1	0,0069	1,5372	1 488	1 396	92
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandi	51 420	187	0,8083	-1 770	-1 894	124
Flyktninger uten integreringstilsl	152 561	489	0,7124	-3 186	-3 419	233
Dødlighet	40 228	171	0,9448	-3 337	-3 238	-98
Barn 0-15 med enslige forsørgere	116 670	521	0,9925	-175	-435	260
Lavinntekt	276 501	896	0,7202	-4 096	-5 295	1 199
Uføre 18-49 år	107 852	597	1,2303	1 974	1 389	585
Opphopningsindeks	174	0,3945	0,5053	-6 264	-7 262	998
Aleneboende 30 - 66 år	475 871	1 679	0,7842	-5 551	-4 512	-1 039
PU over 16 år	19 431	92	1,0523	3 389	10 234	-6 846
Ikke-gifte 67 år og over	358 209	1 576	0,9779	-1 338	-2 181	843
Barn 1 år uten kontantstøtte	39 544	157	0,8829	-2 595	4 217	-6 812
Innbyggere med høyere utdanni	1 392 556	5 221	0,8333	-4 046	-3 903	-143
1 Kostnadsindeks			0,99578	-5 570	3 269	-8 839
3 Nto.virkn. statl/priv. skoler				-7 618	-3 220	-4 398
4 Sum utgiftsutj. mm (2+3)				-13 189	49	-13 238

Som en ser av grunnlaget har Stjørdal flere barn i aldersgruppen 2 til 22 år enn landssnittet. Imidlertid skaper det utfordringer, både økonomisk og kapasitetsmessig, at vi nå har færre barn under 2 år. Samlet endring knyttet til 0-1 åringer og barn 1 år uten kontantstøtte er på hele 7,6 mill (2019 til 2020). Videre kan man merke seg at det ble hele 21 færre eldre over 90 år. Dette ga

et nedtrekk på hele 5,5 mill. Videre ga færre PU (psykisk utviklingshemmede) over 16 år et nedtrekk på nærmere 7 mill. Både dette og nedtrekket knyttet til 90 åringer utfordrer økonomien til Stjørdal da dette er knyttet til tjenester innenfor SIO-området (Statlig finansering av omsorgstjenester). Som betyr at vi får et bortfall i inntektene på 12,5 mill., uten at vi har en ramme vi kan kutte i. Som forklaring til tabellen kan en eksempelvis se på Barn 1 år uten kontantstøtte som Stjørdal har 157 av (212 i 2018). I landet er det 39 544 barn (39 069 barn i 2018) 1 år uten kontantstøtte. Siden Stjørdal har 12 % (indeks 0,8829) færre enn normalkommunen blir Stjørdal trukket 2,595 mill. mot å bli godskrevet 4,217 mill. i 2019. At Stjørdal kommune betaler for ikke-rettighetsbarn i barnehagene kompenseres ikke i inntektssystemet. Barnet må være fylt 1 år 1.juli. Kompensasjon for dette er gitt som generell økning i grunnlaget til fordeling (rammetilskudd).

Inntektssystemet tar imidlertid ikke høyde for at Stjørdal har valgt en desentralisert struktur for sitt tjenestetilbud og at kommunen som vekstkommune har store investeringer og dermed kapitalutgifter.

4.3 Generelle statstilskudd

I forslag til økonomiplan for 2020-2023 har rådmannen lagt til grunn følgende inntektsanslag, sett i forhold til prognose 2019 for de generelle statstilskuddene.

Se kommentar etter tabellen:

Tall i 1000 kr.

Generelle Statstilskudd	2018 Regn	2019 Bud	2020 Bud	2021 Bud	2022 Bud	2023 Bud
Rentekompensasjoner	4 300	4 200	4 100	4 000	3 850	3 700
Vertskommunetilskudd	11 000	11 000	12 000	12 000	12 000	12 000
SUM	15 300	15 200	16 100	16 000	15 850	15 700
Statstilskudd EM	8 000	2 000	7 633*	7 633	7 633	7 633
Integreringstilskudd flyktn.	51 365	42 715	35 215	30 915	28 315	27 615
Totalt	74 665	59 915	58 948	54 548	51 798	50 948

Rentekompensasjon omfatter rente og avdragskompensasjon for skolebygg og svømmeanlegg samt for omsorgsboliger.

Vertskommunetilskuddet som kommunene mottar som tidligere vertskommune for mennesker med mer omfattende tjenestebehov er i økonomiplanperioden ført opp med 12 mill. kr årlig.

I tråd med regjeringens strategi *Integrering gjennom kunnskap* samles flyktningtjenesten og EM-teamet under Etat oppvekst fra og med 2020 for å nå målet om styrket samarbeid om gode tiltak for utdanning, kvalifisering og økt deltakelse. Denne sammenslåingen medfører at tilskuddene føres mot finans og at området vil i sin helhet rammefinansieres fra 2020 (*). Lavere bosetting førte til at integreringstilskudd vedr. flyktninger ble nedjustert fra 47,2 til 42,7 mill på finansområdet i budsjettet for 2019. Videre fremkommer beløpene som en effekt av årets vedtak om bosetting. Det er per nå ikke forutsatt bosetting av flere enslige mindreårige flyktninger, noe som vil medføre en ytterligere nedgang i overføringer fra staten i perioden. Noe som vil bety reduksjon i tilskudd til denne gruppen. Videre vil mindre bosetting også bety lavere direkte-overføringer til voksenopplæringen.

I løpet av våren 2020 vil det gjøres vurderinger og tilpasninger på integreringsområdet som hensyntar en ytterligere nedgang enn vist i tabellen over. Nye tall vil fremkomme i rådmannens strateginotat som kommer i juni 2020. Altså vil både inntekts- og kostnadsanslag justeres da.

Tabellen under viser de forutsetninger som ligger til grunn for integreringsområdet:

Øk.plan - forutsetninger	2020	2021	2022	2023
År 1 Bosetting (inkl gjenforente), antall	32	32	32	32
År 2 Bosetting (inkl gjenforente), antall	34	34	34	34
År 3 Bosetting (inkl gjenforente), antall	34	34	34	34
År 4 Bosetting (inkl gjenforente), antall	75	34	34	34
År 5 Bosetting (inkl gjenforente), antall	88	75	34	34
SUM	263	209	168	168
Introduksjonsprogram, antall	70	65	59	53

Foreløpige nedtrekk knyttet til integreringsområdet jfr. Strateginotatet:

Tall i tusen	2020	2021	2022	2023
Kommunikasjon	300	300	300	300
Grunnskole	1 300	1 300	1 300	1 300
Barnehage	700	700	700	700
Voksenopplæring*				
EM-tjenesten**				
Barnevern	1 000	1 000	1 000	1 000
Introstonad	500	1 500	2 600	3 500
Flyktningetjenesten	1 300	2 420	2 520	2 570
Boligtjenesten	500	600	700	800
Øk.sosialhjelp	1 500	1 500	1 500	1 500
Helsesøster	1 000	1 000	1 000	1 000
Frivillig sentral	200	200	200	200
SUM	8 300	10 520	11 820	12 870

* Voksenopplæringen får reduserte inntekter i form av mindre persontilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap fra IMDi.

** Videre er det gjort nedtrekk knyttet til EM-team som har vært under barnevernstjenesten (opphører i løpet av 2019).

4.4 Finansinntekter

Dette omfatter bl.a. kommunens renteinntekter på overskuddslikviditet og renter på forvaltningslån (videreutlån). Fra 2020 forventes renteinntektene å være på 3 mill årlig basert på en stabil overskuddslikviditet.

Tall i mill kr	R-18	B-19	B-20	B-21	B-22	B-23
Renteinntekter	7,7	1,5	3,0	3,0	3,0	3,0
Renter viderutlån	7,9	9,5	10,0	11,2	12,4	13,6
Aksjeutbytte	1,8	8,6	11,6	11,7	11,8	11,9
Ref. kap.kost Stj.hallen	1,4	1,2	1,1	1,1	1,1	1,0
SUM	18,8	20,8	25,7	27,0	28,3	29,5
Renteavkastning	1,6 %	1,7 %	1,8 %	1,9 %	1,8 %	1,8 %

Det er lagt til grunn høyere renteinntekter på videreutlån som tilsvarer økt lånemasse. Rentenivået forutsettes gå marginalt opp i starten for så å være på samme nivå i hele perioden.

Det er forutsatt aksjeutbytte fra Tangen Næringsbygg på 1,5 mill i hele perioden. Videre er det lagt inn utbytte fra NTE AS på 10 mill årlig basert på signaler om fremtidig utbyttepolitikk og eierandel på 13,26%. Det er en forventning om fremtidige utbytter fra Stjørdal Fjernvarme etter siste kapitalinnskudd. Det er lagt inn forsiktig anslag på 0,1 mill i 2020 økende til 0,4 mill i 2023.

Refusjon av kapitalkostnader Stjørdalshallen føres under finanskapittelet og tilfører kommunen ca. 1,1 mill. årlig for å dekke låneopptak og dertil avdrags- og rentekostnader.

4.5 Egenbetaling

Stjørdal kommune beregner kommunale gebyrer i tråd med Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, februar 2014). Selvkost innebærer at kommunens merkostnader med å frembringe tjenestene, skal dekkes av det brukerne av tjenestene betaler.

Årsgebyr vann – Fastavgiften og forbruksgebyret økes med 10 %.

Årsgebyr avløp – Fastavgiften og forbruksgebyret økes med 2 %.

Tilkoblingsavgift vann og avløp – holdes uendret.

Slamtømming – holdes uendret.

Feiing – Økes med 2 %.

Renovasjon – avventer beregning og vedtak i Innherred Renovasjon IKS. Ettersendes før behandling i desember.

Når det gjelder bestillingen i kap 2.1, pkt 7, *synliggjøring av konsekvensene av å gå fra 2 til 4 faktureringer pr år for vann og avløp*, så vil beregningsgrunnlaget for selvkost få en økning ved denne endringen som betyr at den økte kostnaden fordeles på alle abonnenter. Rådmannen har startet arbeidet og vil få konsekvensene utredet i 2020.

Prisen for årskort og halvårskort for Squash hallen i Hegra holdes uforandret.

Etat kultur endrer kulturskolen sine satser med deflator på 3,1 % og avrunder opp til nærmeste krone. Satsene ved bibliotek endres ikke. Lokstallen har endret med deflator på 3,1 % og avrundet til nærmeste hundre. Lokstallen har tatt bort muligheten for å leie møterom på timesbasis. Dette på grunn av at administrering er like stor om en leier ut for en time kontra en dag. Skal det være arrangement med billettsalg må dette avklares i hvert enkelt tilfelle med kulturproduksjon og pris gis på forespørsel basert på omfanget. Grunnen for endring er at vi ikke har et portabelt billettsystem med løsninger for onlinesalg ved døra utenom Kimen. Vi har heller

ikke internett eller kassasystem i Lokstallen. I og med at leieavtalen utgår i sept 2020 finner vi det lite hensiktsmessig å investere i nye løsninger på Lokstallen. Betalingssatser ved Kimen kulturhus har endret noe prinsipp. Utleie av storsalen økes med kr 5.500, men samtidig settes billettavgiften ned med kr 10 pr billett. For de som selger ut storsalen vil denne endringen ikke ha betydning. Ved arrangement på helligdager tilkommer ekstra utgifter pga høyere personellkostnader. Det vises til vedlegg for gebyrer og betalingssatser 2019 for en fullstendig oversikt.

Et av kuttiltakene er å fjerne familie- og flerfagsrabatt i kulturskolen helt fra 01.01.20. Om rabatten fortsetter vil den være 598 kr pr fag/søsken.

Utleiesatser for skolelokaler reguleres med kommunal deflator (+3,1%). Barnehagesatsene er i henhold til statens satser for makspris. Deltidsplasser justeres etter samme nivå som maksprisene (+3,13%). Kostpenger i barnehagen reguleres med kommunal deflator fra 1.1.20. I etat oppvekst sitt kuttforslag for 2020 foreslås satsene for SFO økt til kr 2700 for hel plass og kr 1900 for halv plass per måned, om dette ikke vedtas justeres brukerbetaling med kommunal deflator. Egenandeler i Stjørdal voksenopplæring holdes på samme nivå som sammenlignbare kommuner i regionen.

Enkelte satser for etat omsorg justeres med basis i grunnbeløpet i folketrygden.

Alle andre betalingssatser økes med deflator 3,1 %.

Det henvises til vedleggene Gebyrer og betalingssatser og notat vedrørende kommunale avgifter.

4.6 Andre inntekter

Stjørdal kommune har ingen andre inntekter av varig karakter som kan legges inn i driftsbudsjettet. Kommunen har imidlertid innarbeidet alle kjente inntekter av ikke varig karakter i driftsbudsjettet for 2020.

5 Utgiftsgrunnlag

5.1 Innledning

Utgiftene i forslag til økonomiplan 2020-2023 samt budsjett 2020 legger til grunn revidert budsjett for 2019 med de justeringer som er gjort i salderingssaker. Dette sammen med investeringsplanen med tilhørende kapitalutgifter og satt opp imot inntektsgrunnlaget gir rammer for kommende økonomiplanperiode 2020-2023.

5.2 Lønns- og prisutvikling

Ved sammenstillinger over flere år er det vanlig å eliminere den forskjellige lønns- og prisutviklingen en kan ha fra år til år ved å foreta sammenligningen i faste priser. Endringer i tallene beskriver en aktivitets-/omfangsendring. Rådmannen vil derfor som for tidligere år fremstille alle tall i faste priser i sitt strateginotat for 2020-2023. Vi har forutsatt en årlig prisvekst fra 2021-2023 på 2,0 %. Dette for å beregne faste priser på kostnadsbeløp som ligger nominelt på samme nivå i hele økonomiplanperioden.

Samlet pris- og lønnsvekst for 2020 er i statsbudsjettet anslått til 3,1 %, hvorav lønnsveksten er forutsatt å bli 3,6 %.

Avsetningene til fremtidige lønnsøkninger er gjort på en samlet post for hele kommunen under ansvar 9 Finans. Posten skal både dekke selve lønnsøkningene, nødvendig pensjonskostnad og arbeidsgiveravgift for kommunalt ansatte og politisk godtgjørelser. Lønnsreserven (avsetning lønnsoppgjør) er satt til 21 mill. Det er da forutsatt at lønnsvekst knyttet til omsorgstjenesten innenfor SIO-prosjektet dekkes av staten (ca 6 mill). For etatene og enhetene er det bra og forutsigbart at lønnsreserven er så stor at lønnsoppgjørene blir dekket 100 %. I alle år har imidlertid enhetene vært nødt til å dekke annen lønnsøkning av eget budsjett. Som oftest dreier det seg om ansiennitetshopp på lønnsstigen. Også kompensasjon for utdanning som fører til endret stillingsgruppe og høyere lønn, belastes enhetenes budsjett. I tillegg er det lagt inn en positiv effekt knyttet til lavere pensjonskostnad knyttet til Statens pensjonskasse (se neste kapittel for detaljer).

5.3 Pensjonskostnader

Pensjonspremiene som kommuner og fylkeskommuner betaler inn til pensjonsordningene har de siste årene vært høyere enn de regnskapsmessige pensjonskostnadene. Dette har gitt en oppbygging av et akkumulert premieavvik i regnskapene i perioden siden 2002. Veksten i de regnskapsmessige pensjonskostnadene har vært jevn, men likevel noe svakere enn veksten i premiene.

For 2020 vil det være en nedgang i kommunesektorens samlede pensjonskostnader i størrelsesorden 0,4 mrd. kroner, utover det som dekkes av den kommunale deflatoren. Effektene for Stjørdal bekrefter de nasjonale tallene. Effekten for Stjørdal er en relativ lettelse (kostnadsprosent) basert på de aktuarberegningene vi har fått fra våre pensjonskasser (KLP og SPK):

Pensjonskostnader 2018-2020 (%)

<i>Arbeidsgivers andel *</i>	2020	2019	Endring	2018
Statens pensjonskasse	10,25	10,25	0,00	10,25
KLP sykepleiere	12,00	13,75	-1,75	13,77
KLP ordinær	13,23	14,09	-0,86	14,48

*Prosent av lønnsgrunnlag kostnadsføres fortløpende i forbindelse med regnskapsføring av lønnsutgifter. Hvis det blir avvik i løpet av 2020 vil dette bli bokført på finansområdet. Det vil sannsynligvis bli lavere pensjonskostnader knyttet til Statens pensjonskasse i 2020. Dette tilsier en lavere pensjonskostnadsprosent. I og med at kostnad vil øke igjen i 2021 har vi bevisst valgt å legge til grunn en forsiktig anslått positiv effekt på 3 mill på finansområdet.

Nedgangen knyttet til lavere pensjonssatser fra KLP er trukket i etatsrammene:

Trekk i etatsrammer - endret pensjonssats	
Rådmann/Økonomi og HR	218
Oppvekst	1 238
Omsorg	314
Teknisk drift	854
Politiske organ etc.	37
Kultur	200
SUM, tall i tusen kr	2 861

Samlet besparelse knyttet til lavere pensjonskostnader er således beregnet til nærmere 6 mill (2,9 mill KLP og 3 mill SPK).

5.4 Øvrige budsjettforutsetninger 2020.

Kontrollkomiteen sluttet seg 20. september til det framlagte forslag til driftsbudsjett for 2020 for kontrollkomiteen - med en total ramme på kr 2.090.000,- mot 1.971.000 i budsjett 2019. Av dette er 1.503.000,- (1.460.000,- i 2019) kjøp av revisjonstjenester, 237.000,- (232.000,-) utgifter kontrollkomiteen og 350.000,- (279.000,-) kostnad med sekretariatet. Budsjettforslaget tar ikke høyde for et eventuelt ekstraordinært ressursbehov i kontrollsammenheng. Økningen er knyttet til økt honorar for sekretariat (71 tusen) og økt honorar for revisjonstjenester med 43 tusen. Kirkelig fellesråd er kompensert med kommunal deflator på 3,1 %.

6 Investeringer

6.1 Investeringsplan 2020-2023, tallgrunnlag

Nedenfor er forslag til investeringer i planperioden. Som grunnlag er strategidokument og vedtak 20. juni 2019, K.sak 45/19 og vurdering av finansiell bærekraft. Det er i tabellen sett frem til 2027, da man ser at enkelte prosjekter må flyttes frem i tid. Kommentarer til revidering og nye prosjekt er tatt inn under tabellene. Økt investeringsramme og forsert tidsplan for investeringer i forhold til det forslaget som rådmannen legger frem vil medføre økte kapitalutgifter – renter og avdrag, og dette må derfor finansieres ved tilsvarende kutt i driftsbudsjettet.

Økonomiplan 2020 - 2023	20-23	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Investeringsprosjekt, 1000 kr	Øk.plan	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV
IKT VARIT	20 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Kirkelig fellesråd Gravlunder	1 200	300	300	300	300	300	300	300	300	300
Kirkelig fellesråd Kirker	2 000	2 000	500	500	500	500	500	500	500	500
SUM fellesprosjekt og annet	23 200	7 300	5 800	5 800	5 800	5 800	5 800	5 800	5 800	5 800
IKT-utstyr Oppvekst	2 400	600	600	600	600	600	600	600	600	600
Nærmiljøanlegg - spillemidler	800	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Universell utforming	4 600	3 000	3 100	500	500	500	500	500	500	500
Halsen skole	58 000	500	500	2 500	5 000	50 000	118 300	58 000	-	-
Hegra barneskole	74 300	67 800	75 300	-1 000	-	-	-	-	-	-
Hegra ungdomsskole	49 250	250	750	24 000	24 500	-	-	-	-	-
Lånke skole	500	-	-	-	-	500	15 000	15 000	-	-
Kvislabakken skole	500	-	-	-	-	500	8 000	27 000	-	-
Haraldreina skole	-	-	-	-	-	-	500	9 000	41 000	-
Uteanlegg skole og barneh.	6 500	1 000	2 500	1 500	1 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
SUM Etat Oppvekst	196 850	73 350	82 950	28 300	32 300	53 300	144 100	111 300	43 300	2 300
Tilpasning bygg/ utstyr Omsorg	2 000	500	500	500	500	500	500	500	500	500
Omsorgsboliger	12 000	500	2 500	-	9 500	-	-	-	-	-
Rehab kjøkken Halsen sykehjem	2 000	-	2 000	-	-	-	-	-	-	-
Hardbrukshus	-	-	-	-	-	-	10 000	-	-	-
Helsehus	114 600	161 000	95 600	19 000	-	-	-	-	-	-
Bruk av tilskuddsmidler	-114 600	-161 000	-95 600	-19 000	-	-	-	-	-	-
IKT-utstyr, omsorg	1 600	400	400	400	400	400	400	400	400	400
SUM Etat Omsorg	17 600	-1 600	5 400	900	10 400	900	10 900	900	900	900
Park og Idrett	4 800	2 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Handlingsplan grønt	2 500	500	1 000	500	500	500	500	500	500	500
Basishall	14 000	-	1 000	23 000	-10 000	-	-	-	-	-
Fotballhall/Flerbrukshall	11 667	-	1 000	19 000	-8 333	-	-	-	-	-
ENØK	4 500	800	1 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Tråkkemaskin	2 500	-	2 500	-	-	-	-	-	-	-
Rådhuskantina - tidligere areal	500	500	500	-	-	-	-	-	-	-
Ventilasjon Rådhus	2 000	2 000	2 000	-	-	-	-	-	-	-
Ekstraord.vedl./rep. Bygg	3 700	800	1 300	800	800	800	800	800	800	800
Svømmehall e.o. tiltak	2 600	16 000	2 600	-	-	-	-	-	-	-
Svømmehallutredning	1 500	500	500	500	500	-	-	-	-	-
Halsenbanen utredning	500	-	500	-	-	-	-	-	-	-
Øverlands Minde hvis NM	2 500	-	2 500	-	-	-	-	-	-	-
Skyttersporten	10 000	-	-	10 000	-	-	-	-	-	-
Grendefelt	8 000	4 000	2 000	2 000	2 000	2 000	-	-	-	-
Maskinpark, utsk.plan	5 120	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280	1 280
Kommunale veger	43 000	9 000	10 000	10 500	11 000	11 500	12 000	12 500	13 000	13 000
Sykkelbysatsning	5 000	1 500	2 500	2 500	-	-	-	-	-	-
Veger gatelys	1 200	300	300	300	300	300	300	300	300	300
Div redn.utst., biler,samb.	13 100	1 400	400	11 900	400	400	400	400	400	400
Forebyggende	300	-	300	-	-	-	-	-	-	-
Klimatiltak	5 000	2 500	2 500	2 500	-	-	-	-	-	-
Byvekst	8 000	-	2 000	2 000	2 000	2 000	-	-	-	-
Ras og Erosjonssikring	4 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Maskinpark - Renhold	500	400	-	-	250	250	250	250	250	250
SUM Etat Teknisk	156 487	47 580	40 380	89 980	3 897	22 230	18 730	19 230	19 730	19 730

Økonomiplan 2020 - 2023	20-23	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Investeringsprosjekt, 1000 kr	Øk.plan	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV
Kunst i det offentlige rom	2 500	775	625	625	625	625	625	625	625	625
Bergkunstsenter	8 100		-	-	-	8 100	800			
Utvikle kommunal pris	150		150							
Diverse utstyr/inventar Kimen	400	100	100	100	100	100	100	100	100	100
SUM Kultur	3 050	2 580	875	725	725	725	725	725	725	725
SUM ikke-selvfinansierende	397 187	129 210	135 405	125 705	53 122	82 955	180 255	137 955	70 455	29 455

Det er en endring i forhold til strateginotatets investeringsplan med hhv -13 mill. kr i 2020, +11 mill. kr i 2021, +2 mill.kr i 2022 og -17 mill.kr i 2023. Dette skyldes forskyvninger og det vises til kommentarer under.

Økonomiplan 2020 - 2023	20-23	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Investeringsprosjekt, 1000 kr	Øk.plan	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV	Nto INV
Omsorgsboliger Fosslia	82 000	1 000	1 000	2 500	42 000	36 500	-	-	-	-
Helsehus	11 350	20 500	11 350	-	-	-	-	-	-	-
Boliger Lillemoen	28 400	1 000	14 000	14 400						
Boliger, jfr.boligsosial plan	42 000	10 500	10 500	10 500	10 500	10 500	10 500	10 500	10 500	10 500
Utskifting bilpark	6 000	1 000	2 000	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Tomtemod. Boliger (selvk.)	16 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Næringsarealer (selvkost)	7 200	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800
Forebyggende avd. utstyr og bil	480	820	120	120	120	120	120	120	120	120
Vannverk (avg.fin)	115 000	17 000	62 000	29 000	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000
Avløp(avg.fin)	60 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
SUM Selvfinansierende	368 430	72 620	121 770	79 320	86 420	80 920	44 420	44 420	44 420	44 420
SUM TOTALT	765 617	201 830	257 175	205 025	139 542	163 875	224 675	182 375	114 875	73 875

Utskifting av Hjelseth vannrenseanlegg er lagt inn med 72 mill.kr i 2019-2021.

	Øk.plan	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
SUM ikke-selvfinansierende	397 187	129 210	135 405	125 705	53 122	82 955	180 255	137 955	70 455	29 455
SUM Selvfinansierende	368 430	72 620	121 770	79 320	86 420	80 920	44 420	44 420	44 420	44 420
TOTALT	765 617	201 830	257 175	205 025	139 542	163 875	224 675	182 375	114 875	73 875

6.2 Investeringsplan 2020-2023, kommentarer prosjekt

Ikke selvfinansierende områder

IKT VARIT

Årlig beløp økes til 5 mill. da dette skal dekke både Værnesregionen og Stjørdals egne IKT prosjekt. Det er flere digitaliseringsprosjekter som pågår og flere kommer.

Kirkelig fellesråd

Årlig beløp på 0,3 mill. til gravlunder og 0,5 mill. til kirker videreføres.

IKT – utstyr Oppvekst

Årlig beløp på 0,6 mill. til utskifting/fornyng av IKT utstyr innen oppvekstområder videreføres.

Nærmiljøanlegg – spillemidler

Årlig beløp på 0,2 mill.kr til forskuttering av spillemiddel tiltak videreføres.

Universell utforming

Universell utforming av eksisterende lokaler har en årlig ramme på 0,5 mill.kr til infrastruktur og utstyr til skole/barnehage. Det er lagt inn 2,6 mill.kr til tilbygg Sandskogan barnehage i 2020.

Halsen barneskole

Viser til skoleplan for Stjørdal kommune K.sak 37/17 den 18.05.17. Oppstart har vært satt til 2021 i gjeldene økonomiplan. Det foreslås nå å forskyve byggestart til 2023. Dette på grunn av at rehabiliteringen av Hegra ungdomsskole bør gjøres umiddelbart etter at nye Hegra barneskole er tatt i bruk. Utgangspunktet er mulighetsstudien fra 2011 samt skolebruksplanen våren 2016, utarbeidet av Norconsult AS, med bygging i flere trinn. Et viktig moment i planleggingen blir endelig størrelse på uteområdet og utforming av dette. Det settes av midler til prosjektering.

Hegra barneskole

Viser til skoleplan for Stjørdal kommune K.sak 37/17 den 18.05.17.

Prosjektet er i rute i henhold til planene. Arbeidet på byggeplassen startet april 2019 parallelt med at detaljprosjektet ble ferdigstilt. Ferdigstillelse forventes senhøstes 2020, med innflytting i januar 2021. Skisseprosjektets finansieringsplan/kostnadsramme ligger i investeringsbeløpet. Miljødirektoratet har etter søknad gitt tilsagn om støtte på 2,05 mill.kr til prosjektet til klimatiltak «skolebygg med utstrakt bruk av tre».

Hegra ungdomsskole

Planlegging av rehabiliteringen av Hegra ungdomsskole påbegynnes med plan om ferdigstillelse i 2022. Dette er ett år tidligere enn i gjeldende økonomiplan. Begrunnelsen for at dette fremskyndes er at det er ønskelig å bruke gamle Hegra barneskole til midlertidige lokaler og kravene rundt sikringstiltak i Hegra sentrum.

Viser til skoleplan for Stjørdal kommune K.sak 37/17 den 18.05.17.

Lånke skole

Viser til skoleplan for Stjørdal kommune K.sak 37/17 den 18.05.17. Mulig oppstart i 2024.

Kvislabakken skole

Viser til skoleplan for Stjørdal kommune K.sak 37/17 den 18.05.17. Mulig oppstart i 2024.

Haraldreina skole

Viser til skoleplan for Stjørdal kommune K.sak 37/17 den 18.05.17. Mulig oppstart i 2025.

Uteanlegg skoler og barnehager

Det er avsatt et årlig beløp på 1 mill. kr i 2019, som økes til 2,5 mill. kr i 2020 og 1,5 mill. kr i 21/22, til uteanlegg skoler og barnehager da behovet for utskifting er stort. Det er lovkrav til løsninger og utførelse, samt drift og vedlikehold til installasjoner for uteleker som drar kostnadene opp. P.g.a. utarbeidelse av interkommunal innkjøpsavtale for lekeplassutstyr våren 2019 vil det i 2019 bli et mindreforbruk, og disse midlene flyttes derfor til 2020.

Tilpasning bygg Omsorg

Årlig beløp på 0,5 mill. til tilpasning bygg/utstyr omsorgsbygg videreføres.

Omsorgsboliger

Base/fellesareal (10%) for omsorgsboliger ved Lillemoen og Fossli.

Rehabilitering av kjøkken Halsen sykehjem

Det er stort behov for oppgradering av hovedkjøkkenet ved Halsen sykehjem som ble bygd i 1985, og bør prioriteres for å opprettholde de hygieniske prinsipper et kjøkken må ha. Dette både i forhold til renhold, smitteforebyggende og en bedre arbeidshverdag for ansatte. I 2019 kom reformen «Leve hele livet» som skal bedre livskvaliteten til de eldre gjennom blant annet aktiviteter, fellesskap og

ernæringstilbud. Et oppgradert og funksjonelt kjøkken vil bidra til dette. Samtidig trengs det en mindre oppgradering av de mindre eks. tilberedningskjøkkenene i begge etasjer. Det avsettes inntil 2 mill.kr i 2020. Det kan være mulig å få midler fra regjeringen som har satt av midler i 2019 til oppgradering av slike kjøkken om det blir videreført i 2020.

Helsehus

Se kommentar under selvfinansierende områder.

Hardbrukshus - Robusthus

En kommune på størrelse med Stjørdal, vil også ha innbyggere med relativt dårlig boevne. For denne gruppen mangler kommunen et adekvat botilbud. Etat omsorg ønsker å etablere et tilbud med 5-7 «robust hus» i kommunen.

Helseplattformen

Stjørdal kommune er opsjonskommune 2, og vil kunne ha implementering av denne i 2021. Etat Omsorg har satt av 10 mill til formålet. Dette ble vedtatt 23.05.19.

IKT utstyr Omsorg

Årlig beløp på 0,4 mill. til utskifting/fornyng av IKT utstyr innen omsorgstjenesten er videreført.

Park og idrett

Årlig beløp på 1,2 mill.kr til tiltak og utstyr innen park og idrettsområdet er videreført.

Handlingsplan grønt

Flere tiltak i Handlingsplan grønt 2017-2020 er utført og flere er påbegynt. I 2020 vil arbeidet med tiltak etter handlingsplanen fortsette med bl.a vekt på følgende:

- Oppstart og prosjektering av «Husbyvegen park»
- Oppmåling av flere snarveier
- Bygging av ferdigprosjekterte snarveier

Andre prosjekt det skal jobbes med i 2020:

- Mulighetsstudie for Sutterøy - Vikanlandet
- Tønsåsen og Holmberget
- Samarbeidsprosjekt om turveier og kunst i offentlige rom (KORIS).
- Elvenær rasteplass i Hegra
- Meierivegen øst, nærlekeplass

Til de Statlig sikrede friluftsområdene vil fokuset være å fortsette å jobbe med tiltak i forvaltningsplanen for områdene. Forvaltningsplanen for områdene skal rulleres ila 2020.

Basishall

Det har vært dialog med Trøndelag Fylkeskommune om plassering av Basishallen inne på området/arealene tilhørende dem. Samtalene har vært positive og mulighetene ligger til rette for at Basishallen kan realiseres i området rundt «gamle maskin og mekk og gamle kantineområde». Dialogen vil fortsette utover høsten og mest realistisk oppstart vi være i starten av 2021.

Fotballhall/flerbrukshall

Det blir nå i september lagt frem til politisk behandling i komite plan et forslag til planprogram som består av blant annet Halsenbanen, Sandskog, Øverlands Minde, Vikans Minde, skoleområdene og området foran fjellhallen. Planprogrammet skal gå til offentlig ettersyn og redegjøre for formålet med planarbeidet og hvilke problemstillinger som anses som viktige å undersøke for å sikre et godt beslutningsgrunnlag for bygging i sentrum. Her blir vurdering av basishall og fotballhall tatt med. I høringsperioden skal det innhentes synspunkter fra alle som ønsker å uttale seg. Etter at planprogrammet har vært på høring, skal det bearbeides med relevante innspill og det skal

utarbeides veiledende arealdiposisjonsplan. Planprogrammet fastsettes av kommunestyret etter at det er behandling i politiske underutvalg. Det fastsatte planprogrammet, med veiledende disposisjonsplan, vil ligge til grunn for videre utvikling av området.

ENØK og ekstraordinært vedlikehold bygg

Det blir også i 2020 arbeidet i tråd med framlagt vedlikeholdsplan, jf. PS 7/19.

Ventilasjon Rådhus

Det vil bli vurdert tiltak i hver etasje med bakgrunn i de tilbakemeldingene fra brukerne og den rapporten som ble gitt fra etaten i 2018.

Svømmehall - rehabilitering av eksisterende

Stjørdal svømmehall er under rehabilitering. Det er politisk vedtatt å skifte ut renseanlegget og samtidig benytte stålkar i bassengkroppene. I tillegg blir det oppgradering av de tekniske anleggene og en generell oppussing av bygget. Dette gir en forventet levetid til 20-25 år. Tentativt tidspunkt for åpning er 1.2.2020.

Halsenbanen / ny svømmehall utredning

I arbeidet med å utrede plassering av ny svømmehall har ekstern arkitekt vært engasjert. Resultatet fra utredningen legges til grunn for videre arbeid med saken i 2020.

Øverlands Minde hvis NM

Stjørdal kommune får NM i 2022 og planleggingen av dette arrangementet starter høsten 2019. Det vil bli lagt frem politisk sak i november -19 med et oppdatert investeringsbehov samt om det skal utvides til 8 baner.

Skyttersporten

Det ble under budsjettbehandlingen K.sak 110/18 den 20.12.18 lagt inn 10 mill.kr til investering for skyttersporten behov i 2020. Disse midlene er flyttet til 2021 da det er ikke kommet frem noe enhetlig felles prosjekt for skyttersporten pr d.d.

Det gjøres oppmerksom på at hvis dette skal kunne føres i investeringsregnskapet så må det være tiltak i et kommunalt anlegg. Tilskudd til andres (skyttersportens egne) anlegg må føres i driftsregnskapet og det er ikke satt av midler til dette i driftsbudsjettet.

Grendefelt

Mobakkan boligfelt i Forradal er i prosjektering- og reguleringsfase. Grendefelt i Flora er neste prioritet.

Maskinpark, utskiftingsplan

Det avsettes 1,28 mill.kr. årlig til kommunalteknikk for å gjennomføre en systematisk utskifting av eldre maskiner.

Kommunale veger og gatelys

Årlig beløp 10,0 mill.kr. økes med 0,5 mill. kr årlig til 2023 til nyanlegg, utbedring kommunale veger og gang/sykkelveger. For gatelys avsettes et årlig beløp på 0,3 mill.kr til utbedring av gatelys/utskifting av armatur til mer energibesparende løsninger. Tiltakene er oppfølging av hovedplan veg.

Sykelbysatsning

Det er lagt inn 2,5 mill.kr i 2020 og 2021 til tiltak for sykkelbysatsning. Dette må sees sammen med Klimatiltak og byvekstavtale da tiltakene henger sammen.

Kjøretøy og diverse utstyr Brann og redningstjenesten

Brann- og redningstjenesten har utarbeidet en plan for utskifting/fornyning av bilparken. Årlig beløp til div. redningsutstyr er satt til 0,4 mill.kr i 2020, 11,9 mill.kr i 2021 (mannskapsbil beredskap og høyderedskap) og 0,4 mill. i 2022 og 2023. Forebyggende enhet ønsker å løse inn leasingavtale på bil i 2020 (0,3 mill.kr).

Klimatiltak - Byvekstavtalen

Det ble under budsjettbehandlingen K.sak 107/17 lagt inn 2,5 mill.kr til klimatiltak i 2019-2021. Stjørdal kommune har vedtatt å gå inn i byvekstavtale og med den følger en forpliktelse til en egenandel i avtaleperioden på 5 mill.kr pr år sammen med Melhus og Malvik. Fordelt etter folketall slik det fremgår i dag vil dette bli en andel for Stjørdal på 2,2 mill.kr pr år og midlene kan være både driftsmidler og investeringsmidler. Det legges opp til at tiltakene er av investeringsmessig karakter innen en ramme på 2 mill.kr pr år.

Ras og erosjonssikring

Avsettes 1,0 mill. pr år som kommunal medfinansiering til ras- og erosjonssikring.

Maskinpark renhold

Det er lagt inn et beløp på 0,25 mill. til utskifting/fornyning av utstyr for renhold fra 2022.

Kunst i det offentlige rom

Det avsettes et årlig beløp på 0,625 mill. til utsmykning/kunst i det offentlige rom. I kommunens «Kunstgruppe» som jobber med 'Kunst i det offentlige rom i Stjørdal' vil det bli fremlagt en plan for hvordan formidle kunst i kommunen. Kunst vil etter hvert også bli en berikelse i de ulike uterom i kommunen.

Bergkunstsenter

Bergkunstsenteret ved Stjørdal museum er under utredning hos Trøndelag fylkeskommune, men det ser ut til at dette fortsatt vil dra ut i tid. Midlene er flyttet til 2023.

Kommunal prisstatuett

Det er avsatt 0,15 mill.kr til utvikling av en kommunal prisstatuett som skal erstatte de gamle prisene (kulturpris, miljøpris etc).

Diverse utstyr/inventar Kimen

Det avsettes et årlig beløp på 0,1 mill. til utstyr og inventar.

SELVFINANSIERENDE INVESTERINGSPROSJEKT

Omsorgsbygg

Bygging av omsorgsboliger i Stjørdal er et viktig bidrag til at kommunen skal nå sine mål innen helse og omsorg, både kvantitativt og kvalitativt. Behovet for utbygging av omsorgsboliger er godt beskrevet i helse- og omsorgsplanen «Omsorg 2032», og er grunnlaget for det arbeidet som er lagt ned for å finne gode løsninger på utfordringene. Kommunen har satt av 100 millioner til bygging av et nytt omsorgstilbud på Fossli. Dette gir en mulig byggekostnad på 220 millioner. Prosjektet gjennomføres som et «Samspillsprosjekt». Fase 1, Planlegging starter for fullt i 2020, med mål om å legge frem skisseprosjekt med kostnader og fremdriftsplan for politisk behandling våren 2020

Helsehus

Skisseprosjektet for nytt helsehus i Stjørdal sentrum, med en finansieringsramme på 290 mill kr., ble vedtatt i kommunestyret november 2018. Etter innledende og forberedende arbeider, inkludert riving av noe eksisterende bygningsmasse, er prosjektet nå inne i selve byggeperioden.

Arbeidene vil pågå frem til høsten 2020, med planlagt teknisk overtakelse i oktober. Innflytting av virksomhetene er planlagt å skje i januar 2021. Prosjektet blir gjennomført med høye ambisjoner knyttet til miljø og klima, og kommunen mottar noe støtte fra Miljødirektoratet for å dekke en andel av merkostnadene med dette. Det er forutsatt bruk av SIO midler, investeringstilskudd og leieinntekter for å finansiere investeringen.

Boliger Lillemoen

Leilighetsbygget blir omsorgsboliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne, og planlegges bygd med 15 leiligheter pluss ansattbase og fellesareal. Det søkes Husbanken med forventning om støtte/tilskudd for både utleieboliger og omsorgsboliger. I løpet av høsten 2019 fremlegges ny politisk sak om finansiering, husleie og evt. eiermodell og deretter blir det utlyst anbudskonkurranse om prosjektgjennomføring i en totalentreprisemodell. Prosjektet kan forventes ferdigstilt i løpet av sommer / høst 2021.

Boliger jfr. boligsosial handlingsplan

Rullering av boligsosial handlingsplan ble vedtatt i K.sak 10/17 den 16.02.17. Boligbehovet for kommende 4 års periode er kartlagt, og det er behov for å tilføre kommunen nye kommunale utleieboliger. Med bakgrunn i dette avsettes et årlig netto beløp på 10,5 mill.kr. Ved bygging eller kjøp av disse boligene får kommunen tilskudd fra Husbanken og kostnadene ved den resterende finansiering dekkes gjennom husleie. Det er for 2018 innført nye retningslinjer på tilskudd fra Husbanken. Det gis nå støtte kun opp til 80 kvm P-ROM, maksimalt 480.000 kr pr. bolig/boenhet.

Utskifting bilpark

Det er lagt inn en årlig sum på 2,0 mill.kr i 2020 og 2021 og 1,0 mill.kr i 2022 og 2023 til utskifting av tjenestebiler.

Tomtefelt boliger

Det er lagt inn en årlig sum på 4 mill. til tomtemodning av kommunale boligfelt.

Næringsareal

Stjørdal har de siste årene solgt betydelig næringsareal. Det er viktig også å ha fokus på opparbeidelse av nye områder og ikke bare på salg. Opparbeidelse og salg av næringsareal skal være selvfinansierende for kommunen. I realiteten blir det alltid en periode hvor kommunen må forskuttede erverv og utbygging. Disse kostnadene vil belaste kommunens likviditet. Det er avsatt en årlig sum på 1,8 mill. kr til erverv og utbygging av næringsareal.

Forebyggende avd.

Det er lagt inn et årlig beløp på 0,12 mill.kr til utskifting av utstyr for feiervesen.

Vannverk

Vannforsyning skal være et selvkostområde som innebærer at kapital og driftsutgifter skal dekkes ved inntekter fra vannavgifter. Det er avsatt 72,0 mill.kr til nytt Hjelset renseanlegg og et årlig beløp på 12,0 mill.kr til ledningsnett.

Tiltakene er oppfølging av hovedplan vann og vannmiljø.

Avløp

Avløpshåndtering er et selvkostområde som dekkes av inntekter fra avløpsgebyr og tilkoblingsavgifter. Det er avsatt et årlig beløp på 15,0 mill.kr til avløpshåndtering fremover. Tiltakene er oppfølging av hovedplan avløp og vannmiljø.

6.3 Oppsummering investeringer

Basert på rådmannens forslag til økonomiplan får man følgende forslag til investeringer i planperioden:

Beløp i 1000kr	Øk.plan 2020-2023	2019 Rev	2020	2021	2022	2023
SUM ikke-selvfinansierende	397 187	129 210	135 405	125 705	53 122	82 955
SUM Selvfinansierende	368 430	72 620	121 770	79 320	86 420	80 920
TOTALT	765 617	201 830	257 175	205 025	139 542	163 875

Korrigert for andelen selvfinansierende lånemasse bør årlig låneopptak ikke overstige 75 mill (gitt at kommunen ikke har egenkapital /opptjent overskudd). Investeringer som må finansieres i økonomiplanperioden er på 397 mill (ikke-selvfinansierende). Dette finansieres med bruk av lånemidler på 272 mill og egenkapital på 125 mill (disposisjonsfond). Dette utgjør ca. 68 mill. årlig låneopptak knyttet til ikke-selvfinansierende investeringsprosjekt. Rådmannens forslag til investeringsplan for 2020 – 2023 kan således sies å økonomisk bærekraftig.

6.4 Investeringsbudsjett, skjema 2A og skjema 2B

Budsjettskjema 2A, investeringer

	Bud 2020	Bud 2021	Budt 2022	Bud 2023
Investeringer i anleggsmidler	352 775	224 025	139 542	163 875
Momskompensasjon	45 115	44 805	27 908	32 775
Investeringer i anleggsmidler inkl moms	397 890	268 830	167 450	196 650
Utlån og forskutteringer	60 000	60 000	60 000	60 000
Kjøp av aksjer og andeler	4 400	4 400	4 400	4 400
Avdrag på lån	20 000	20 000	20 000	20 000
Avsetninger	8 000	8 000	8 000	8 000
Årets finansieringsbehov	490 290	361 230	259 850	289 050
Bruk av lånemidler	298 075	230 225	167 642	184 275
Inntekter fra salg av anleggsmidler	8 000	8 000	8 000	8 000
Tilskudd til investeringer				
Kompensasjon for merverdiavgift	45 115	44 805	27 908	32 775
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	20 000	20 000	20 000	20 000
Andre inntekter				
Sum ekstern finansiering	371 190	303 030	223 550	245 050
Overført fra driftsregnskap				
Bruk av bundne fond	95 600	19 000		
Bruk av disp.fond	19 100	34 800	31 900	39 600
Bruk av avsetninger	4 400	4 400	4 400	4 400
Sum finansiering	490 290	361 230	259 850	289 050
Udekket/udisponert	-	-	-	-

Totalt låneopptak i 2020 er på kr 298 mill, hvorav startlån utgjør 60 mill. For nærmere beskrivelse av investeringsbehovet vises det til kapittel 6.2

Tabell i kapittel 6.1 gir en detaljoversikt av skjema 2B (investeringer) og summeringene per etat er det som fremkommer av nedenstående budsjettskjema:

Budsjettskjema 2B	Budsj (r) 2019	Budsj 2020	Budsj 2021	Budsj 2022	Budsj 2023
Rådmann/økonomi/HR&I	0	0	0	0	0
Stjørdals andel av VR, IKT	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Oppvekst	73 350	82 950	28 300	32 300	53 300
Omsorg	30 400	28 250	13 900	62 900	47 900
Teknisk drift	88 200	139 300	156 300	37 817	56 150
Kirker og øvrige ansvarsomr.	2 300	800	800	800	800
Kultur	2 580	875	725	725	725
Sum investeringsrammer	201 830	257 175	205 025	139 542	163 875
Finans	-201 830	-257 175	-205 025	-139 542	-163 875

7 Kapitalutgifter

7.1 Grunnlag kapitalutgifter

Da gjennomsnittlig årlig avdrag etter departementets beregningsregel ligger lavere enn hva kommunen reelt betaler i avdrag, forutsettes nye opptak av lån i økonomiplanperioden å bli gjort til 40 år. Når det gjelder renteforutsetninger er det lagt til grunn en snittsats på 2,25 % i 2020. Det er forutsatt at ca. 50 % av gjeldsmassen er bundet i fastrenteavtaler.

Forutsetninger nye flytende lån:

	Avdragstid	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ordinære lån	40	1,7 %	2,0 %	2,2 %	2,2 %	2,2 %	2,2 %
Startlån	30	1,8 %	2,1 %	2,2 %	2,2 %	2,2 %	2,2 %

Forutsetninger gjennomsnittlig lånerente (inklusive fastrenter og rentebytteavtaler):

	Avdragstid	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Alle lån	30/40	2,15 %	2,25 %	2,25 %	2,20 %	2,20 %	2,20 %

7.2 Renter og avdrag i planperioden inklusive rentekostnader nye låneopptak

Tabellen nedenfor viser kapitalutgifter i millioner kroner fra og med budsjett 2020 til og med 2023 basert på forslag til investeringer i planperioden. Det er forutsatt en økning i de flytende rentene fra 2019 og i hele perioden. Tabellen er hentet ut fra forutsetningene som er lagt til grunn (kap. 7.1). Tallene er korrigert for årlig prisvekst på 2,0 %, altså uttrykt i faste priser.

	B-19	B-20	B-21	B-22	B-23
Avdrag	74,9	75,5	78,8	77,3	76,8
Renter	59,0	63,8	66,3	67,8	68,1
SUM	133,9	139,3	145,1	145,1	144,9

Som det fremgår av tabellen øker kapitalutgiftene til 2021 for så å ligge uforandret. En betydelig del av kapitalutgiftene er knytta til låneopptak innenfor avløp og vannforsyning, hvor kapitalutgiftene dekkes over avgiftene og videreutlån. I og med at økte gebyrinntekter føres på etat teknisk drift er disse investeringene (2021 til 2023) holdt utenfor. For 2020 er dette hensyntatt gjennom lavere ramme til etat teknisk drift. Ut ifra gjeldende regelverk for selvkostberegning kommer inntektene med 1 års etterslep i forhold til utgiftene. Videre er det hensyntatt at andelen egenfinansiering (bruk av disposisjonsfond) tilsvarer fremtidige overskudd. Viser til fullstendig tabell i kapittel 8.5.

7.3 Lånegjeldens utvikling 2018 -2023 fordelt på låneformål

Tabellen under viser kommunens gjeld fordelt på formål.

Beløp i mill.kr	UB 2018	UB 2019	UB 2020	UB 2021	UB 2022	UB 2023
Brutto lånegjeld	2 395	2 522	2 703	2 830	2 892	2 979
Herav startlån	424	479	519	559	599	639
Netto lånegjeld	1 971	2 043	2 184	2 271	2 293	2 340
Herav selvfin.	818	856	943	987	1 038	1 084
Ikke selvfin.	1 152	1 187	1 241	1 284	1 254	1 255

7.4 Fordeling låneopptak 2019 – 2023

Beløp i mill.kr	2019	2020	2021	2022	2023
Lån selvfinansierende	73	122	79	86	81
Lån ikke selvfin.	129	116	91	21	40
Sum ordinære lån	202	238	170	107	121
Startlån	80	60	60	60	60
Totalt	282	298	230	167	181

8 Rammer budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023

8.1. Innledning

For å oppnå det som betegnes som minimumsnivå for netto driftsresultat i økonomiplanen må Stjørdal kommune tilpasse seg både lavere overføringer fra staten og å øke budsjetterte overskudd. Rådmannen har siden behandling av forslag til økonomiplan i juni (strategidebatten) jobbet med å styrke det økonomiske handlingsrommet. Rådmannen har forslag til nedtrekk/konkrete tiltak for alle etater som er vedlagt i et eget dokument.

I kapittel 8.2 beskrives de overordnede endringene som er foretatt i driftsrammene fra rådmannens forslag til budsjett for 2019 frem til rådmannen nå legger frem forslag til budsjett for 2020. Disse endringene er i hovedsak knyttet til lønnsoppgjør og endringer mellom rammeområder. Fra 2020 er en rekke øremerkete tilskudd lagt inn i rammetilskuddet. Dette er blant annet «tidlig innsats» (6 mill i økt ramme oppvekst) og tilskudd “Dagaktivitet demente”, “Psykolog” og “Etablering/tilpasning av bolig” (4,7 mill i økt ramme omsorg). Videre er statstilskudd enslig mindreårige flyttet til finansområdet (tilsvarende økning i oppvekstrammen).

De nye totale nedtrekkene av etatsrammene i forhold til rådmannens forslag i strateginotatet kan oppsummeres slik:

Oversikt nye kutt/tiltak:		RMs forslag			
Tall i tusen kr		2020	2021	2022	2023
KUTT - ikke kompensere prisvekst		5 000	9 000	13 000	17 000
Tiltakspakker totalt		17 900	21 900	22 120	22 120
Effekt av overskudd(EK investeringer)			2 000	3 000	4 500
		22 900	32 900	38 120	43 620

Som tidligere år kompenseres ikke prisvekst i etatsrammene. Pris- og lønnsvekst kompenseres kommunesektoren fullt ut gjennom statsbudsjettet (lagt frem 7.oktober) ved at alle beløp justeres til 2020 beløp. I strateginotatet var tall oppgitt i 2019-beløp.

Fra 2021 er det også lagt inn effekten av at overskudd inngår som egenkapital for investeringer. Gjennom å bruke overskuddene til å redusere lånebehovet reduseres også kommunens kostnad knyttet til avdrag. Altså får vi en dobbeleffekt; reduserte renteutgifter og reduserte avdragsutgifter.

8.2 Grunnlag nye driftsrammer 2020

Endring driftsrammer fra 2019 til 2020, tall i tusen kr.

Rådmanns forslag til budsjett 2019	885 719
Vedtak kstyre 20/12-18 + nye kostnadsnøkler VR	-1 669
Vedtatt driftsramme for 2019	884 050
Tidligere vedtatte endringer. Inkl saldering	-1 094
Lønnsoppgjør	20 050
Forslag strateginotat juni 2019	-14 720
Reduserte gebyr pga lav rente kap.kost selvkost	2 908
Netto styrking Rådmann/økonomi/HR & I	-788
Netto styrkning Oppvekst	32 283
Netto styrking Omsorg	-12 726
Netto styrking TD	64
Netto styrking Kultur	629
Andre endringer	76
Økning krf og andre trossamfunn	688
Redusert pensjonskostn	-2 861
Kuttforslag	-17 900
Nye rammer inkl kuttforslag 2020	890 659

Vedtak K-styre 20/12-18 + nye kostnadsnøkler VR

Viser til vedtatt budsjett 20. desember 2018.

Tidligere vedtatte endringer inkl saldering

Effektivisering administrasjon -0,5 mill.kr, økt inntekt fosterhjemsplasserte -0,2 mil.kr, Bilpool - 0,05 mill, +0,115 delfinansiering psykolog, +2,785 mill.kr NAV, +1,6 mill.kr, Rekruttering fastleger +0,8 mill.kr, -Helårseffekt resp energikostnader +1,1 mill.kr, økte inntekter og kostnader Basis- og flerbrukshall -1,8 mill.kr, vegvedlikehold +0,3 mill.kr, service lift -0,3 mill.kr, skanning av eiendomsarkiv -0,6 mill.kr, økt planressurs kommunalteknikk +0,4 mill.kr, Stjørdalselva -0,2 mill.kr, fiberbredbånd Skatval -1,5 mill.kr, effektivisering/samarbeid brann og redning -0,5 mill.kr, avvikle husleie Lokstallen -0,23 mill.kr, ungdom som ressurs -0,5 mill.kr, biblioteket -0,3 mill.kr, 0,05 mill.kr Den kulturelle skolesekken (DKS), Bergkunstsenter +0,25 mill.kr, spillemidler kommunal andel -0,2 mill.kr, valg -1,02 mill.kr.

Lønnsoppgjør

Sentralt lønnsoppgjør kapittel 4 fra 01.05.2019 / 01.07.2019 og lokalt lønnsoppgjør kapittel 3 og 5 fra 01.05.2018.

Effekt strategidebatt

Viser til behandling av Strateginotat K.sak 45/19 den 20.06.19 og til etatenes tabeller i kapitel 9.

Reduserte gebyrinntekter pga lav rente kapitalkostnader selvkost

Selvkostberegninger og økte kapitalkostnader for vann og avløpsområdet beregnes årlig. På grunn av lav rente vil gebyrgrunnlaget for kapitalkostnader bli lavere enn tidligere beregnet for 2020.

Netto styrking rådmann/økonomi/HR og innovasjon (tall i tusen kr)

Arbeidsgiverkontroll og skatt er foreslått flyttet over til staten fra 01.06.20 -1.291, manglende midler innenfor egen ramme til assisterende rådmann +500, ønsket midler til næringsutvikling +1.000 og flyttet rammen til pasientskadeerstatning over til etat omsorg -650.

Netto styrking oppvekst (tall i tusen kr)

Fra 2020 flyttes flyktningtjenesten og enslige mindreårige teamet til etat oppvekst +25 659. I statsbudsjett tilføres kommunen +262 for *Inntektsgradert foreldrebetaling SFO 1.-2.trinn* og +94 til *Gratis SFO til barn med særskilte behov 5.-7.trinn*. I tillegg tilføres skoleområdet ramme for tidligere øremerkede tilskudd fra Utdanningsdirektoratet for *Tidlig innsats i grunnskolen* og *Leirskoleopplæring* hhv. + 6016 og +252.

Netto styrking omsorg (tall i tusen kr)

Fra 2020 er flyktningtjenesten flyttet til etat oppvekst -18 026'.

Etaten tilføres ramme for tidligere øremerkede tilskudd "Dagaktivitet demente", "Psykolog" og "Etablering/tilpasning av bolig" med hhv. +1568, +908 og +2164. Dessuten +10' til urinprøver. Pasientskadeerstatning er overført fra rådmann/øk./HR +650'.

Netto styrking TD (tall i tusen kr)

Midler fra statsbudsjettet til økt forvaltningsansvar for landbrukspolitiske tilskudd.

Netto styrking kultur (tall i tusen kr)

Økt kommunal andel SNK +143 ut fra økt overføring via statsbudsjettet og økt husleie SKU +486.

Andre endringer

Økt kostnad kontrollutvalg.

Økning kirkelig fellesråd og andre trossamfunn

Deflatorjustert tilskudd.

Redusert pensjonskostnad

Viser til pkt 5.3.

Kutforslag

Det vises til eget vedlegg til budsjettdokumentet;

Tiltakspakke budsjett og økonomiplan 2020-2023.

Tiltakspakkene er innarbeidet i tallgrunnlaget. Imidlertid er disse lagt som tiltak i budsjettverktøyet slik at det er lett å trekke ut og beregne effekter av å ikke vedta de enkelte tiltak. Videre er det laget konsekvensanalyser av alle tiltakene; konsekvenser for brukere og ansatte.

8.3 Grunnlag driftsrammer (obligatorisk budsjettskjema 1A) og fordeling (obligatorisk budsjettskjema 1B).

For detaljer på rammenivå vises det til kapittel 9. Viser også til forklaringer i avsnitt 8.2.

Obligatoriske budsjettskjema som skal vedtas er skjema 1A og 1B som viser hvordan driftsrammene fremkommer og hvordan de er brukt.

Budsjettskjema 1A - Drift					Tall i 1000 kr.	Tall i 1000 kr.
	Bud 2018	Bud 2019	Bud 2020	Bud 2021	Bud 2022	Bud 2023
Skatt på inntekt og formue	580 727	598 284	627 387	629 387	630 387	631 387
Ordinært rammetilskudd	337 211	373 573	380 677	370 821	370 821	706 030
Andre generelle statstilskudd	70 315	59 915	58 948	54 548	51 798	50 948
Sum frie disponible inntekter	988 253	1 031 772	1 067 012	1 054 756	1 053 006	1 388 365
Renteinntekter og utbytte	13 300	21 640	25 700	27 000	28 300	29 500
Renteutg., provisjoner og andre fin.utg.	52 241	58 898	63 820	66 338	67 770	68 054
Avdrag på lån	71 661	74 765	75 500	78 782	77 343	76 843
Netto finansinnt./utg.	-110 602	-112 023	-113 620	-118 120	-116 813	-115 397
Til ubundne avsetninger	11 451	7 798	34 833	31 914	39 661	30 357
Til bundne avsetninger		8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Netto avsetninger	-11 451	-15 798	-42 833	-39 914	-47 661	-38 357
Til fordeling drift før justeringer	866 200	903 951	910 559	896 722	888 532	1 234 611
Lønnsoppgjør	-14 900	-18 000	-18 000	-21 000	-21 000	-27 000
Formannskap	-1 900	-1 900	-1 900	-2 000	-2 000	-2 000
Til fordeling drift etter justeringer:	849 400	884 051	890 659	873 722	865 532	1 205 611
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	849 400	884 051	890 659	873 722	865 532	1 205 611
Mer-/mindreforbruk	-	-	-	-	-	0

Budsjettskjema 1A tilsvare hva som fremkommer av finanskapittelet på Stjørdal.

Frie disponible inntekter er beskrevet i kapittel 7 – inntektsgrunnlag. Renteinntekter, renteutgifter og avdrag på lån er beskrevet i kapittel 10. Til ubundne avsetninger er hva som overføres disposisjonsfondet. Fra 2020 er det forutsatt overført 8 mill til bundne avsetninger. Dette er estimerte utbytter fra eierskap i NTE. Videre vil det bli avsatt 40 mill til bundne fond direkte fra etat omsorg. Dette fremkommer ikke av skjema 1A.

Nedenfor er forslag til rammer for hele planperioden (skjema 1B). For beskrivelse av endringer innenfor de ulike etatene vises det til kapittel 10.

Budsjettskjema 1B- Drift					Tall i 1000 kr.	Tall i 1000 kr.
Rammeområde	Bud 2019	Bud 2020	Bud 2021	Bud 2022	Bud 2023	
Rådmann/Økonomi og HR	75 339	68 082	66 845	65 845	65 545	
Oppvekst	541 193	567 456	559 636	556 836	553 186	
Omsorg	98 211	84 930	86 830	87 730	432 839	
Teknisk drift	99 731	96 030	89 280	88 980	90 880	
Kirker og øvrige ansvarsomr.	15 430	15 918	15 918	15 918	15 918	
Politiske organ etc.	12 501	11 320	12 340	11 320	12 340	
Kultur	47 259	46 923	46 873	46 903	46 903	
Ikke kompensert prisvekst(21-23)			-4 000	-8 000	-12 000	
Sum driftsrammer	889 664	890 659	873 722	865 532	1 205 611	
Finans (budsjettskjema 1A)		890 659	873 722	865 532	1 205 611	

På lik måte som for 2019 og tidligere budsjettår forutsetter rådmannen at fremtidig prisvekst ikke kompenseres på driftsrammene. Virkningen fremkommer egentlig som økte rammetilskudd og økt skatt som ikke kompenseres driftsrammene. Imidlertid ønsker rådmannen å synliggjøre dette som reelle innsparingskrav til rammene. For 2019 utgjorde denne effekten vel 6 mill. I økonomisk oversikt i kapittel 8.4 er dette synliggjort gjennom lavere kjøp av varer og tjenester (faste priser).

8.4 Driftsoversikt 2018- 2023

Nedenfor er utvikling driftsresultat fra regnskap 2018 til forslag økonomiplan 2020-2023 for Stjørdal kommune.

Nominelt 2018-2019, faste priser 2020-2023	Regn 2018	Bud 2019*	Bud 2020	Bud 2021	Bud 2022	Bud 2023
Brukerbetalinger	-49 380	-54 456	-57 688	-59 988	-60 488	-60 988
Andre salgs- og leieinntekter	-165 215	-160 031	-163 966	-167 966	-168 666	-168 666
Overføringer med krav til motytelse	-719 096	-695 303	-692 943	-692 943	-692 943	-355 734
Rammetilskudd	-340 884	-373 273	-380 377	-370 821	-370 821	-706 030
Andre statlige overføringer	-98 660	-77 270	-62 488	-60 388	-60 338	-60 288
Andre overføringer	-6 985	-1 373	-1 373	-1 373	-1 373	-1 373
Skatt på inntekt og formue	-597 732	-612 283	-627 387	-629 387	-630 387	-631 387
SUM DRIFTSINTEKTER (B)	-1 977 952	-1 973 989	-1 986 222	-1 982 866	-1 985 016	-1 984 466
Lønnsutgifter	987 829	950 871	961 372	958 810	957 790	966 190
Sosiale utgifter	251 809	263 377	259 057	257 959	257 245	260 845
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjeneste	426 249	429 223	421 953	414 533	410 783	411 783
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	208 603	196 405	190 326	191 326	192 326	198 326
Overføringer	121 977	166 177	171 252	171 252	171 252	181 252
Avskrivninger	101 136	101 136	101 136	101 136	101 136	101 136
Fordelte utgifter	-199 491	-203 780	-214 698	-209 548	-209 354	-195 384
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	1 898 112	1 903 409	1 890 398	1 885 468	1 881 178	1 924 148
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-79 840	-70 580	-95 824	-97 398	-103 838	-60 318
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-17 827	-20 975	-25 700	-27 000	-28 300	-29 500
Mottatte avdrag på utlån	-330	-140	0	0	0	0
SUM EKSTERNE FINANSINTEKTER (E)	-18 157	-21 115	-25 700	-27 000	-28 300	-29 500
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	51 856	58 906	63 827	66 338	67 770	68 054
Avdrag på lån	85 460	74 765	75 500	78 782	77 343	76 843
Utlån	556	500	500	500	500	500
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	137 872	134 171	139 827	145 620	145 613	145 397
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	119 715	113 056	114 127	118 620	117 313	115 897
Motpost avskrivninger	-101 136	-101 136	-101 136	-101 136	-101 136	-101 136
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-82 273	-58 660	-82 833	-79 914	-87 661	-45 557
NETTO DRIFTSRESULTAT i forhold til driftsinntekter	4,2 %	3,0 %	4,2 %	4,0 %	4,4 %	2,3 %
AVSETNING BUNDET FOND SIO - OMSORG	48 483	40 000	40 000	40 000	40 000	7 200
AVSETNING UTBYTTE NTE	0	11 200	8 000	8 000	8 000	8 000
NETTO DRIFTSRESULTAT KORRIGERT (Sio og NTE)	-33 790	-7 460	-34 833	-31 914	-39 661	-30 357
NETTO DRIFTSRESULTAT i forhold til driftsinntekter	1,7 %	0,4 %	1,8 %	1,6 %	2,0 %	1,5 %

Bud 2019 er registrert budsjett slik det var da vi startet budsjettprosessen i august 2019.

Brutto driftsinntekter er forutsatt å bli 1 986 mill og brutto driftskostnader 1 890 mill. Brutto driftsresultat budsjetteres således til å bli positivt 96 mill, mens netto driftsresultat 82,8 mill.

Resultatene i økonomiplanperioden er i stor grad påvirket av prosjektet Statlig finansiering av omsorgstjenester. For å se hva resultatet hadde vært uten dette prosjektet må en se på hva som overføres til kommunens disposisjonsfond. Dette fremkommer av posten «Avsetninger til disposisjonsfond». Disse overføringene tilsvarer hva netto driftsresultat hadde vært uten dette prosjektet og utbytter fra NTE.

Økningen i lønnsutgifter inklusive sosiale utgifter er på 10,5 mill. Forklaring til økningen er sammensatt. Lønnsveksten fra 2019 til 2020 trekker oppover (ca 30 mill) mens nedtrekk og kutt i rammer gir nedgang. Det er forutsatt en lønnsvekst på omtrent 3,5 %.

For detaljer knyttet til de samlede inntekter og kostnader vises det til kapittel 4 - kostnadsgrunnlag, 5 - inntektsgrunnlag og 7 - kapitalutgifter.

8.5 Disposisjonsfond.

Utvikling i disposisjonsfondet basert på regnskap, prognose 2019 og forslag til økonomiplan 2020-2023:

Utgående balanse, tall i mill kr	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Økning disposisjonsfond		27,5	34,8	31,9	39,6	30,3
Egenkapital investeringer			19,1	34,8	31,9	39,6
Disposisjonsfond inkl årets resultat	151,6	179,1	194,8	191,9	199,6	190,3
Disposisjonsfond 31.12			160,0	160,0	160,0	160,0
Kommunens kraftfond (NTE)		11,4	19,4	27,4	35,4	43,4

Her er det lagt til grunn at budsjettert utbytte fra NTE legges til bundet fond og ikke til disposisjonsfondet.

Når disposisjonsfondet utgjør 8% av driftsinntektene (160 mill) vil overskytende brukes som egenkapital i investeringsbudsjettet. Budsjettert økning til disposisjonsfondet legges ikke til grunn. Altså forholder vi oss til bokførte verdier av disposisjonsfondet. Dette er illustrert i tabellen over ved å vise disposisjonsfondet med og uten årets økning til fondet.

9 ETATSDEL

9.1 Rådmann, økonomi og HR- og innovasjon

9.1.1 Kort beskrivelse av enhetene

Følgende enheter hører til under området:

- Rådmann og rådmannens ressursteam samt administrativ ressurs
- Økonomi inkludert lønn/regnskap og innkjøp
- HR- og innovasjonsenhet, inkludert følgende underenhetene:
 - VARIT
 - HR (tidligere personalenhet)
 - Dokumentasjonssenter (tidligere arkiv)
 - Merkantil ressursgruppe
 - Kommunikasjon
 - Hovedtillitsvalgt og hovedvernombud

Endringer:

Fellesutgifter og Stjørdals andel VR (overhead) er lagt inn i samme tabell som Rådmann, økonomi, HR- og innovasjon. Dette for å kutte ned på antall tabeller. Det rapporteres for hele området sammen. 1. årslæringer blir fra 2020 flyttet ut på etatene.

9.1.2 Økonomisk ramme Rådmannen – HR-/innovasjonsenheten

RÅDMANNEN - ØKONOMI - HR- OG INNOVASJON					
Beløp i 1000 kr	2019	2020	2021	2022	2023
Vedtatt budsjett 2019 RM/økonomi/HR (Ksak 1/19)	64 898	64 898	64 898	64 898	64 898
Vedtatt budsjett 2019 fellesutgifter (Ksak 1/19)	10 441	10 441	10 441	10 441	10 441
Effektivisering sentral adm/merkantile tjenester etc.		-500	-500	-500	-500
Vedtatt budsjett/opprinnelig budsjett	75 339	74 839	74 839	74 839	74 839
Økte kostnader/inntekter:					
Lønnsoppgjør	444	444	444	444	444
F-sak 21/19, erstatning	900				
Nytt ERP-system		500	1 000	-	-300
Tilpasning integreringsfeltet, servicetorg		-300	-300	-300	-300
Sum rammeendring strateginotat	1 344	644	1 144	144	-156
Økte inntekter/kostnader:					
Sentralt lønnsoppgjør 2019	363	570	570	570	570
Reduserte pensjonssatser 2020		-218	-218	-218	-218
Arbeidsgiverkontroll og skatt over til staten 01.06.20		-1 637	-3 374	-3 374	-3 374
Assisterende rådmann, manglende midler innenfor egen ramme		500	500	500	500
Midler til næringsutvikling		1 000	1 000	1 000	1 000
Interne justeringer:					
VR husleie	939	939	939	939	939
1. årslæringer fordelt ut på etatene		-1 291	-1 291	-1 291	-1 291
Vedtatt budsjett 2019 Stj. andel VR (Ksak 1/19)	-5 614	-5 614	-5 614	-5 614	-5 614
Overføring mellom etater: Norsk pasientskadeerstatning til omsorg		-650	-650	-650	-650
Kuttforslag		-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Sum rammeendring budsjettforslag	-4 312	-7 401	-9 138	-9 138	-9 138
Nye rammer rådmannen, økonomi, HR - og innovasjon	72 371	68 082	66 845	65 845	65 545

Fra 2019 er det endring i føring av husleie på alle VR-områdene. Det er besluttet i fagråd økonomi at alle kommuner skal fakturere husleie ut fra andel kvadratmeter som disponeres. Dette utgjør for Stjørdal sin andel på VARIT, innkjøp, lønn/regnskap og administrativ ressurs 939.000 kr. Siden Stjørdal også utfakturerer mer for husleie til VR-områdene er ikke dette en økt kostnad totalt for kommunen.

Det gjøres også en teknisk endring for 1. årslæringer. Disse vil få lønnen sin fra riktig etat fra starten av, og rammen er derfor fordelt på områdene som har læringer. En annen teknisk endring er at faktura fra Norsk pasientskadeerstatning er det framover omsorg som får ansvaret for. Dette er en kostnad som føres med omsorgsfunksjon. Rammen og kostnaden blir overført til omsorg fra 2020.

I statsbudsjettet som ble lagt fram 7. oktober kom det fram at arbeidsgiverkontroll og skatt blir overført til staten fra 01.06.20. Kommunene får mindre rammeoverføring siden oppgaven flyttes, og områdene har fått redusert sine rammer med halvårseffekt i 2020, og helårseffekt i 2021.

Rådmannen har ansatt assisterende rådmann. Området har effektivisert for å dekke mest mulig innenfor egen ramme, men tilføres 0,5 mill for å ikke underbudsjettere.

Stjørdal kommune har store ambisjoner for kommunen og regionen når det gjelder vekst og utvikling i både eksisterende og nytt næringsliv. Kommunen har ulike roller i verdiskapingskjeden. Profesjonalitet og fremdrift i planarbeid og behandling av enkeltsaker er viktig, sammen med et godt tjenestetilbud til innbyggerne. Det er imidlertid ønskelig at kommunen også har midler til å både initiere og følge opp tiltak som har som mål å legge til rette for og bygge opp under næringslivet. Rådmannen kan beslutte bruk av midlene. Hovedmålene som er vedtatt for kommunen er førende, og ambisjonene som arrangementsby skal underbygges. Midlene skal prioriteres til prosjekter hvor andre aktører også bidrar på forpliktende måte.

Endring i pensjonssats gjør at rammene tas ned med 218.000 kr på dette området.

Vedtatt budsjett 2019 Stj.andel VR er inntekt knyttet til overhead. Denne er lagt inn for å kutte ned på antall tabeller.

Området har lagt inn kuttforslag på 1 million. Det henvises til konsekvensutredning pr tiltak.

9.2 Etat oppvekst

9.2.1 Kort beskrivelse av etaten

Følgende virksomheter hører inn under etat oppvekst

- 10 barneskoler
- 3 ungdomsskoler
- Skolefritidsordning (SFO) ved alle barneskoler
- Integrering (voksenopplæring, flyktningetjeneste og enslige mindreårigteam)
- 10 kommunale barnehager
- 14 private barnehager
- 10 private familiebarnehager
- Forebyggende enhet barn og unge
- VR Pedagogisk psykologisk tjeneste – PPT
- VR Barnevern

9.2.2 Økonomisk ramme etat oppvekst

OPPVEKST

Beløp i 1000 kr	2019	2020	2021	2022	2023
Vedtatt budsjett 2019 (Ksak 1/19)	541 193	541 193	541 193	541 193	541 193
Bhg: Beparelse ved nedleggelse av Flora barnehage			-800	-800	-800
Skole: merinntekt / reduserte utgifter Fosterhjemsplasserte elever		-200	-200	-200	-200
Vedtatt budsjett / opprinnelig budsjett	541 193	540 993	540 193	540 193	540 193
<u>Økte inntekter/kostnader:</u>					
Lønnsoppgjør kap 3 og 5, helårsvirkning	983	983	983	983	983
Sum rammeendring	983	983	983	983	983

Rådmannens forslag Strategidokument:

Redusert integrering:

Skole	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
Barnehage	-700	-700	-700	-700
Voksenopplæring	-	-	-	-
Barnevern	-1 000	-1 600	-1 600	-1 600
Integrering: Introduksjonsordningen (Flyttet fra OMS)	-500	-1 500	-2 600	-3 500
Integrering: Flyktning (Flyttet fra OMS)	-1 300	-2 420	-2 520	-2 570

Endring innbyggere:

Barnehage		-7 700	-8 900	-12 000	-12 800
Skole, b-trinn		-700	-4 500	-4 300	-8 400
Skole, u-trinn		1 300	5 100	6 400	8 600
Flere elever i private skoler		-500	-1 000	-1 000	-1 000
Sum rammeendring Strateginotat	-	-12 400	-16 820	-19 620	-23 270

Økte inntekter/kostnader:

Sentralt lønnsoppgjør 2019	7 507	12 038	12 038	12 038	12 038
Reduserte pensjonssatser 2020		-1 238	-1 238	-1 238	-1 238
Saldering: Svømmekjøring 2019	400				

Interne justeringer:

VR husleie	1 101	1 101	1 101	1 101	1 101
1 års lærling		246	246	246	246
Overføring mellom etater: Kimen-sommer	-350	-350	-350	-350	-350
Overføring mellom etater: Integrering		19 826	19 826	19 826	19 826
Overføring av ramme ml. finans og gml. EM-team		7 633	7 633	7 633	7 633
Tidlig innsats/lærernorm innlemmes i rammetilskuddet		6 016	6 016	6 016	6 016
Leirskoleopplæring - innlemming av øremerket tilskudd		252	252	252	252
Inntektsgradert foreldrebetaling SFO 1.-2.trinn		262	262	262	262
Gratis SFO til barn med særskilte behov 5.-7.trinn		94	94	94	94
Kuttforslag 2020		-8 000	-10 600	-10 600	-10 600
Sum rammeendring Budsjettdokument	8 658	37 880	35 280	35 280	35 280

Nye rammer Oppvekst	550 834	567 456	559 636	556 836	553 186
----------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Området har lagt inn et kuttforslag på 8 millioner kroner. Det henvises til konsekvensutredning pr. tiltak.

Barnehage

I strategidokumentet før sommeren ble det gjort estimerte reduksjoner av rammen til barnehageområdet utfra lavere barnefødsler og dermed færre barn med behov for barnehageplass, samt lavere bosetting av flyktninger på hhv. -7,0 mill. og -0,7 mill. Foreslått

budsjettramme for barnehageområdet blir da på 198,7 mill.kr. Budsjettet er dimensjonert utfra 1280 barn med barnehageplass i kommunen våren 2020, og med et nedtrekk høsten 2020 iht. differansen mellom fødselsprognosen for 2019 og antall skolestartere høsten 2020. Helsestasjonen har estimert 217 barnefødsler i 2019, og med 275 skolestartere til høsten er det å forvente et redusert behov for ca. 55 barnehageplasser fra høsten 2020.

Grunnskole

Reduksjon i integreringstilskudd, flere elever i private skoler, lavere elevtall i barnetrinnet, og noe høyere i ungdomstrinnet utgjør en samlet nedjustering på 1,2 mill. i grunnskolebudsjettet. Rammen er styrket med statsbudsjettets forslag om å innlemme tilskudd til tidlig innsats i skolen gjennom økt lærertetthet på 1.-10.trinn, samt tilskudd til leirskoleopplæring. Skjerpingen av lærernormen i 2019 ble ikke kompensert i budsjettet. Vi mangler ifølge GSI 1 årsverk med lærer. I tillegg innføres det i statsbudsjettet inntektsgradert foreldrebetaling 1.-2. trinn, samt gratis SFO for barn med særskilte behov på 5.-7. trinn. Dagens moderasjonsordninger i SFO er opplistet i etatens kuttforslag i eget vedlegg.

I 2020 innføres nytt læreplanverk for grunnskolen. Det vil medføre økte utgifter til utskifting av læremidler. Dette er det ikke tatt høyde for i budsjettet. Regjeringen foreslår å bruke 170 millioner kr til å dekke ekstra utgifter kommunene har til innkjøp av nye læremidler.

Integrering

I tråd med regjeringens strategi *Integrering gjennom kunnskap* samles flyktningtjenesten og EM-teamet under etat oppvekst fra og med 2020 for å nå målet om styrket samarbeid om gode tiltak for utdanning, kvalifisering og kompetanse. Målet er at innvandrere i større grad skal delta i arbeids- og samfunnsliv. Utdanning og kompetanse er viktig for å lykkes med integrering. Integreringsstrategien innebærer en forsterket innsats mot segregering og utenforskap. Den skal fremme deltakelse og fellesskap. Derfor er det viktig at alle som jobber for å nå disse målene, jobber sammen og ikke hver for seg.

Denne sammenslåingen medfører at alle tilskuddene føres mot finans og at området i sin helhet rammefinansieres fra 2020. Rammefinansieringen av voksenopplæringa videreføres, men tjenesten står likevel for en reduksjon av driftsmidler med utgangspunkt i færre elever. Tilskudds reduksjon fra IMDi estimeres til ca. -1,3 mill. i 2020.

Administrasjonen; sammen med berørte ansatte, vil frem mot sommeren 2020 jobbe intensivt med tilpasninger innenfor integreringsområdet i økonomiplanperioden.

Enhet barn og ungdom

Enheten ivaretar et viktig arbeid med forebyggende tiltak, og er særdeles viktig med tanke på det forebyggende og folkehelsefremmende ansvaret som kommunen har. I 2019 ble det gjennomført en kartlegging av risikoutsatt ungdom og ungdomsmiljøet på Stjørdal. Det er skrevet en rapport som beskriver resultatet av kartleggingen. Enhet barn og ungdom er en viktig enhet som har mange av tiltakene som trengs for å møte de utfordringene som beskrives i rapporten.

Ny barnevernslovgivning som kommer i 2021 vil kommunen et større ansvarsområde. Tiltak som tidligere har ligget til det statlige barnevernet vil overføres til kommunene. Dette betyr at Stjørdal kommune må styrke tiltakskjeden sin. Enhet barn og ungdom har i dag en del av denne

tiltakskjeden. Det er derfor viktig at enheten rustes til å møte kravene som stilles til kommunen i 2021.

Pedagogisk Psykologisk Tjeneste – PPT

Fra og med høsten 2018 har PPT jobbet kontinuerlig med å være nærmere barn og unge som trenger det – og med det, mer tilstede i barnehage og skole. Dette er i tråd med lokale og nasjonale forventninger, og er godt faglig forankret. For PPT innebærer det en enda større arbeidsbelastning, og flere henvisninger knyttet til hjelp på systemnivå. Dette må håndteres innenfor samme ramme som i 2019.

Barnevern

Barneverntjenesten skal fortsatt jobbe med å øke kvaliteten på tjenestene og har spesielt fokus på brukermedvirkning, systematisk evaluering av egen praksis og forberede oppgaveoverføring fra staten i 2021. Arbeidet med å analysere risiko og sårbarhet, og styrker i det at kommunene skal ta over flere oppgaver er godt i gang. Det er startet et arbeid med å heve kompetansen til ansatte, og det gjøres i samarbeid med Melhus/Skaun kommune, Trondheim kommune og Malvik kommune.

Et tettere samarbeid med enhet barn og ungdom, og helsesykepleiertjenesten vil også være viktig i tiden framover. Arbeidet er startet opp, og en ønsker å bygge bedre og mer robuste fagtjenester.

Tjenesten forventer en vekst i aktivitet i 2020. Det har vært en økning i antall meldinger, undersøkelser og tiltakssaker de siste 3-4 årene. I 2019 vil en samlet Værnesregion ha mottatt og vurdert 50-60 flere meldinger om bekymring enn i 2018. Det er lagt inn en innsparing for 2020, uten at dette er vurdert å virke negativt inn på tjenesten.

9.2.3 Klima og miljøtiltak etat oppvekst

Stjørdal kommune skal være et godt valg for framtida, og oppvekstområdet skal bidra til en bærekraftig utvikling i kommunen vår. Flere av klimatiltakene på oppvekstområdet vil være beskrevet under punkt 2.3 Klima- og miljøtiltak og FNs 17 bærekraftsmål i økonomiplan 2020-2023 og budsjett 2020, og punkt 9.4.3 Klima- og miljøtiltak etat teknisk drift.

Innholdet i barnehagene våre beskrives i rammeplanen for barnehagene. Barna i barnehagene skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barnehagene har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden. Barna skal få naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold, og barnehagen skal bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen.

I overordnet del av læreplanverket for grunnskolen er bærekraftig utvikling som tverrfaglig tema i skolen beskrevet. Elevene i grunnskolen skal forstå grunnleggende dilemmaer og utviklingstrekk i samfunnet, og de skal lære om det kan håndteres. Gjennom arbeid med temaet skal elevene utvikle kompetanse som gjør dem i stand til å ta ansvarlige valg og handle etisk og miljøbevisst.

9.3 Etat omsorg

9.3.1 Kort beskrivelse av etaten

Tjenesteområder

- Forebyggende virksomhet: Helsestasjon/skolehelsetjeneste, Fysio-/ergoterapi, Mestringsteam, Barne- og avlastningstjenesten, helse og boligjeneste.
- Hjemmetjenesten/ Psykisk helse og rus: 4 bosentre med 138 plasser, 4 hjemmetjenesteområder, Aktivitetssenter, Bonitas, Psykisk helse og rustjeneste. Kommunepsykolog og Rask psykisk helsehjelp.
- Bo- og miljøtjenesten: Tjenester til utviklingshemmede, 8 boenheter/74 leiligheter, ambulerende tjeneste.
- Institusjon og demens: Omsorgssenter og institusjonsplasser for aldersdemente, sykeheim med 55 plasser, sentralkjøkken, dagsenter for personer med demens, pårørendeskole og Inn på Tunet.
- Vertsskap for Værnesregionen med disse tjenester: Distriktsmedisinsk senter, Legevakt, Forvaltningskontor og NAV.
- Prosjektarbeid: Service og forbedring, Team utvikling i omsorg og 40 ulike utviklingsprosjekt.

Endringer

- Flytting av 110 ansatte fra DMS-bygg til tidl. Fides-bygget på Fossli.
- Riving av deler av DMS-bygget, oppstart bygging av nytt Helsehus.
- Gjøre helsehuset til et foregangsprosjekt i vår framtidige helse- og omsorgstjeneste. Bygget må realiseres til tid, kostnad og kvalitet.
- Redusere totalkostnadene for økonomisk sosialhjelp.
- Utvidelse av institusjonsplasser ved Fossli Bosenter fra dagens 12 plasser til 48 plasser.
- Etablering av responscenter i Værnesregionen – et mottak- og formidlingssenter for varsling av trygghetsalarmer og annen velferdsteknologi, samlokalisert med VR-Legevakt.
- Utvidelse av Hegra Bosenter med tre plasser (forutsetter at det blir tilstrekkelig rassikret)
- Brukerstyrt Personlig Assistent. Flere som tidligere ikke har mottatt tjenester, mottar nå BPA. Anbud vil komme i nærmeste framtid. Kommunen vil selv være tilbyder i konkurransen.
- Reduksjon av integreringstilskudd. Dette vil utfordre hele kommunen og kreve en tilpasning også av omsorg i årene som kommer.
- Forberede organisasjonen på Helseplattformen- «en innbygger en journal». Ved innføring av Helseplattformen vil det tilkomme kostnader vedrørende kjøp og drift av denne. Størrelsen på denne investeringen er foreløpig ukjent, men vil måtte ses opp mot alternativkostnaden til oppgradering og kjøp av VISMA- PROFIL og hvilke kvaliteter og gevinster de ulike systemene vil bety både for innbygger, tjenesteyter og samarbeidspartene.
- Oppstart 1. byggetrinn på Lillemoen (8 omsorgsboliger).

Økonomiplanen tar som en forutsetning at SIO-prosjektet fortsetter. Dette gjør at enkelt elementer i omsorg IKKE er med i Rådmannens forslag til økonomiplan, da disse kostnadene i dag dekkes av SIO midler.

9.3.2 Økonomisk ramme etat omsorg

OMSORG

Beløp i 1000 kr	2019	2020	2021	2022	2023
Vedtatt budsjett 2019 (Ksak 1/19)	98 211	98 211	98 211	98 211	98 211
Driftsinnsparing endring bilpool		-50	-50	-50	-50
Rekrutteringstiltak fastleger		800	800	1 800	1 800
Helårseffekt Responssenter		1 000	1 000	1 000	1 000
Frosta med i VR Legevakt		-725	-725	-725	-725
Vedtatt budsjett /opprinnelig budsjett	98 211	99 236	99 236	100 236	100 236
<u>Økte inntekter/kostnader :</u>					
Rammefinansiering Omsorg (tidl SIO)					333 209
Ikke Frosta med i VR Legevakt		725	725	725	725
Fossliå bosenter som institusjon - føres mot Teknisk	-2 272	-2 272	-2 272	-2 272	-2 272
NAV Værnes	2 785	2 785	2 785	2 785	2 785
Delfinansiering 30 % psykolog ved Ole Vig, Helsestasjonen	115	115	115	115	115
Helsehus drift					10 000
Lillemoen (bemanning Lillemoen og færre PU 5,5-3,5 mill)					2 000
Flyktningetjenesten: Boligutgifter inkl. tomgangsleie		-500	-600	-700	-800
NAV øk. Sosialhjelp		-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Flyktningområdet		-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Frivillighetssentralen		-200	-200	-200	-200
Lønnsoppgjør 2018 kap 3 og 5	230	230	230	230	230
Sum rammeendring Strateginotat	858	-1 617	-1 717	-1 817	343 292
<u>Økte inntekter/kostnader:</u>					
Sentralt lønnsoppgjør 2019 kap 4	1 265	2 010	2 010	2 010	2 010
VR husleie	1 158	1 158	1 158	1 158	1 158
Kostnad urinprøver		10	10	10	10
Innlemming øremerkede tilskudd: Dagaktivitet demente		1 568	1 568	1 568	1 568
Innlemming øremerkede tilskudd: Psykolog		908	908	908	908
Innlemming øremerkede tilskudd: Etablering/tilpasning av bolig		2 164	2 164	2 164	2 164
Reduserte pensjonssatser 2020		-314	-314	-314	-314
Selbu trer ut av VR DMS, Stjørdals andel øker			1 700	1 700	1 700
Selbu og Tydal trer ut av VR Forvaltning, Stjørdals andel øker			300	300	300
<u>Interne justeringer:</u>					
Overføring mellom etater: Integrering		-19 826	-19 826	-19 826	-19 826
Norsk pasientskadeerstatning flyttet fra fellesutgifter		650	650	650	650
1. årslæringer		983	983	983	983
Kuttforslag 2020		-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Sum rammeendring budsjettforslag	2 423	-12 689	-10 689	-10 689	-10 689
Nye rammer Omsorg	101 492	84 930	86 830	87 730	432 839

Etat omsorg har en relativt lav ramme i perioden fram til og med 2022. Dette skyldes prosjektet «Statlig finansierte omsorgstjenester» (SIO) hvor midlene trekkes ut fra rammen og i stedet overføres som øremerket tilskudd gjennom året. Prosjektet er forlenget ut 2022 og uttrekket føres tilbake til etatens ramme i 2023.

Utover lønnsoppgjør, redusert pensjonssats og organisatoriske endringer mellom etater består mange av de nye endringene i 2020 i kutt på flyktning/boligområdet. Her berøres både NAV med lavere økonomisk sosialhjelp (1,5 mill), migrasjon/flyktning (1,0 mill.) og frivillighetssentralen (0,2

mill.). Boligområdet (0,5 mill.) er også redusert. I rådmannens forslag til strateginotat lå det inne et større kutt på disse områdene, men i forbindelse med organisatoriske endringer tas øvrige kutt hos etat oppvekst.

Drift av nytt responscenter ble innfaset i 2019 og helårseffekt for 2020 krever 1 mill. i økt ramme for 2020. NAV Værnes ble tilført 2,785 mill. i salderingen for 2019. I saksframlegget var det foreslått 2,9 mill. til NAV, men 0,115 ble i stedet tilført psykolog helsestasjon/Ole Vig. Begge disse er videreført i hele perioden.

I 2021 har Selbu og Tydal signalisert at de trekker seg ut av VR-samarbeidene Forvaltning (Selbu og Tydal) og DMS (Selbu). Dette vil øke Stjørdals andel av utgiftene.

I siste år av økonomiplanperioden (2023) er det dessuten lagt inn en økning på 10 mill. til helsehus drift og 2 mill. til Lillemoen. Dette er også knyttet til at prognoser for demografivekst tilsier en stor økning i tjenestemottakere i perioden fram til SIO-forsøket avsluttes.

9.3.3 Klima og miljøtiltak etat Omsorg

Stjørdal kommune har som mål om å være en kommune hvor det er godt å bli født, vokse opp, gå på skole, arbeide og ha en god alderdom i; et godt valg for fremtiden. Da må vi også være en klimaklok kommune som står for en bærekraftig utvikling, og det er en selvfølge at etat omsorg skal ha drift og aktivitet som tar hensyn til klima og miljø på en best mulig måte.

I etat omsorg handler det om virke etter beste praksis (best practice), der vi har kontinuerlig forbedringsarbeid i tråd med nasjonale føringer, og er i samhandling med kommunens innbyggere, øvrige etater, frivillige, lag og foreninger, og næringsliv. Vi skal arbeide for å fremme god helse og forebygge uhelse, og vi skal arbeide for at innbyggerne oppnår høy grad av autonomi og egenmestring, for at innbyggerne skal unngå og/eller utsette behov for helsetjenester. Vi skal derfor implementere følgende klima- og miljøtiltak i hele etaten:

Mål: Bærekraftig forbruk:

- Vi velger klimasmarte produkter i forbruksmateriell; produkter som har god kvalitet, og som er produsert på en bærekraftig måte
- Tilrettelegge for enkle og gjennomførbare miljøtiltak slik som avfallsminimering, avfallssortering, redusere bruk av engangs materiale, som plast og papp. Redusere bruk av plastposer i søppeldunkene gjennom for eksempel bruk av felles søppeldunker der det er mulig.
- Redusere matsvinn, og vurdere kompost på institusjoner, bosenter og boliger
- Felles innkjøp/ lager av forbruksmateriell, en innkjøpsleder. Kontroll på innkjøp av elektronikk; telefon PC.

Mål: Redusere etatens totale Co2 utslipp

- Skape et inkluderende samfunn som er universelt utformet
- Ruteoptimalisering; legge til rette for kloke kjøreruter og klimasmarte transportvalg.
- Vurdere overgang til bruk av elektriske biler og flere sykler (bl.a elektriske sykler)
- Ta i bruk nye tekniske løsninger, bl.a velferdsteknologi

- Hverdagsmestring og recovery som metode. Tverrfaglig kartlegging, fremme individenes autonomi og egenmestring, riktig tjenesteutmåling.
- Begrense reiser i tjeneste; bruk av videokonferanseutstyr i deltagelse på møter og konferanser utenfor kommunens grenser
- Oppfordre til at flere skal sykle til/fra jobb, event samkjøring

Mål: ENØK - minimalistisk drift

- Våre nye helsebygg skal sertifiseres etter BREEAM NOR for å ivareta høye bærekraftsambisjoner.
- Redusere strøm og vannforbruk i daglig drift
- Bevegelsessensor for lys
- Bruk av innesko på offentlige kontorer – redusere behovet for vask/renhold.

9.4 Etat teknisk drift

9.4.1 Etat teknisk drift består av følgende enheter:

- Etatsadministrasjon
- Eiendom
- Kommunalteknikk
- Brann og Redning
- Næring
- Arealforvaltning
- Renhold
- VR Samfunnsmedisinsk enhet

9.4.2 Økonomisk ramme etat teknisk drift

Beløp i 1000 kr	2019	2020	2021	2022	2023
Vedtatt budsjett 2019 (Ksak 1/19)	99 731	99 731	99 731	99 731	99 731
Kommunale veger utfordringer vedlikhold		300	600	900	1 200
Handlingsplan grønt, K.sak 17/17 - 23.03.2017		100	200	300	400
Økning utleieinntakt idrettsanlegg - Fotballhall		-1 200	-1 300	-1 300	-1 300
Økning utleieinntakt idrettsanlegg - Basishall		-1 200	-1 300	-1 300	-1 300
Driftskostnader Fotballhall		300	300	300	300
Driftskostnader Basishall		300	300	300	300
Driftsinnsparing bilpool		-	-50	-50	-50
Reduserte FDV kostn Flora		-100	-100	-100	-100
Økt planressurs kommunalteknikk		400	400	400	400
Brann og redning, 110 sentral, opplæring, utrykning etc		-500	-500	-500	-500
Service lift(brann og redning)		-300	-300	-300	-300
Skanning eiendomsarkiv forsyvning av kostnad		-600	-600	-600	-600
Fiberbredbånd Skatval		-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Prosjekt elveforbedring Stjørdalselva		-200	-200	-200	-200
Vedtatt budsjett /opprinnelig budsjett	99 731	95 531	95 681	96 081	96 481
Økte inntekter/kostnader:					
Lønnsoppgjør kap 3 og 5, helårsvirkning 2018	1 204	1 204	1 204	1 204	1 204
Fosslia bosenter som institusjon - inntekt til omsorg	2 272	2 272	2 272	2 272	2 272
Økte strøm- og fjernvarmepriser		1 100	1 100	1 100	1 100
Basis og flerbrukshall forsinket		1 800			
Økte VAR inntekter		-1 600	-5 600	-6 300	-6 300
Helsehus FDV og renhold foreløpig					1 500
Sum rammeendring Strateginotat	3 476	4 776	-1 024	-1 724	-224

VR husleie	-3 198	-3 198	-3 198	-3 198	-3 198
Saldering 2019 inkl NTE midler	4 492				
Sentralt lønnsoppgjør 2019	1 100	1 741	1 741	1 741	1 741
VAR reduserte kap.kostn		2 908	2 908	2 908	2 908
1 års lærling		62	62	62	62
Forvaltningsansvar landbrukspolitiske tilskudd		64	64	64	64
Redusert pensjonssats		-854	-854	-854	-854
Kuttforslag 2020		-5 000	-6 100	-6 100	-6 100
Sum rammeendring budsjettforslag	2 394	-4 277	-5 377	-5 377	-5 377
Nye rammer teknisk drift	105 601	96 030	89 280	88 980	90 880

Av allerede vedtatte endringer så ligger det inne en ferdigstilling og oppstart av Fotballhall og basishall i 2019. Dette arbeidet er forsinket pga grunnavklaringer og forventet inntekt og kostnad i 2019 er derfor nullstilt i rådmannens forslag for 2020, men ligger inne med full effekt i 2021.

VAR inntekter er beregnet etter selvkostmodellen og store investeringer genererer derav økte inntekter fremover. På grunn av lav rente vil det gi reduserte kapitalkostnader og derav lavere gebyrinntekter enn tidligere beregnet. Det gjøres nye beregninger hvert år ut fra gjennomførte investeringer og rentesats

Tidligere Fosslia bosenter er nå institusjon og leieinntekten som tidligere gikk til etat TD går nå til etat Omsorg.

Økte strøm og fjernvarmekostnader fra salderingssak videreføres.

Midler for 1. års læring er fordelt ut til etaten fra fellesområde. Dette gjelder feierlærling.

Det er i statsbudsjettet øremerket midler for forvaltningsansvar for landbrukspolitiske tilskudd som tilføres rammen til enhet næring.

Reduserte pensjonskostnader pga redusert pensjonssats fra 14,09 til 13,23 %

For kuttforslagene så vises det til vedlegg. Reduserte renholdskostnader og fdv kostn henger bl.a sammen med etat oppvekst's kuttforslag for Husbymarka barnehage.

I og med at prisvekst ikke kompenseres så vil det for TD være et generelt årlig kutt i budsjett-rammen i og med at 41 % av driftsbudsjettet gjelder kjøp av varer og tjenester.

9.4.3 Klima og miljøtiltak etat teknisk drift

Mål: Redusere utslippene fra tjenestereiser

- Teknisk drift vil i økende grad prioritere videomøter, chat, streaming og kollektiv transport framfor reise med bil

Mål: Øke kommunens andel av elbiler

- Sentral biladministrasjon/-forvaltning

Mål: Øke organisasjonens kompetanse om klima- og miljø

- Ferdigstille klima- og miljøplan

Mål: Utfasing av all engangspplast i kommunens regi, der det finnes klima- og miljøvennlige alternativ

Mål: Klima- og miljøvennlige innkjøp

- Prioritere produkter og tjenester med høyt miljøfokus og lave klimagassutslipp i forbindelse med innkjøp/andud

Mål: Oppgradere og fornye eksisterende energisystemer i kommunale bygg, samt investere i utbedringer for nye effektiviserende energitiltak.

- Kartlegge behov for ombygging av el-kjeler som har energikilde fossilt brennstoff.
- Videreføring av arbeid med energioptimalisering av bygg
- Oppgradering av sentral driftskontroll
- Utskifting av lysarmatur ved utendørsanlegg
- Bytte lyskilde i armatur med kvikksølvdamplampe ihht EU krav
- Kommunale utleieboliger av lav standard vurderes fortløpende for sanering og gjenoppbygging ihht dagens krav til energi.
- Helsehuset skal sertifiseres etter BREEAM NOR for å ivareta høye bærekraftsambisjoner:
 - Utstrakt bruk av solceller med målsetting om å sertifisere bygget til energiklasse A og passivhus, og bruk av materialer som gir lave klimagassutslipp.

Mål: Redusere klimagassutslipp for material- og energibruk for alle nye byggeprosjekter

- Hegra barneskole BREEAM-sertifiseres
- Begrense miljøpåvirkningen fra byggefasen - innføre konseptet «miljøeffektiv byggeplass»
Tilrettelegge for enkle og gjennomførbare miljøtiltak slik som avfallssortering, avfallsminimering, kjemikaliekontroll, ENØK-tiltak, og energieffektiv byggtørking.

Mål: Gjøre Stjørdal til et godt og attraktivt sted å bo, og tilrettelegge for god folkehelse

- Videreutvikle grønnstrukturen i tråd med Handlingsplan grønne prosjekt 2017-2020.

Mål: Redusere energiforbruk i VA-sektoren

- Redusere lekkasje fra vannledningsnettet, og redusere innlekking av fremmedvann til avløpsnettet

Mål: Øke andelen lyspunkt med LED-belysning gjennom

- Utbedring av gatelysnettet

Mål: Helhetlig forvaltning av vann og vannmiljø i kommunen

- Det utarbeides rutiner for å sikre at vann og vannmiljø ivaretas i kommunens egen aktivitet og i møte med eksterne aktører i Stjørdal kommune
- Det arbeides for at tidligere geotekniske sikringstiltak i Fosslibekken forbedres mht. vann og vannmiljø

9.5 Etat kultur

9.5.1 Etat kultur består av følgende enheter

Etaten ledes av kultursjefen og er organisert i fire enheter:

- Kulturadministrasjon/idrett og friluftsliv
- Bibliotek
- Kulturskole
- Kulturproduksjon/Carbon fritidsklubb

Endringer i 2019:

Tilført tilskudd fra formannskapetets disp.post som er utdelt til diverse lag og foreninger etter vedtak. Posten gjelder kun 2019. Saldering på kr 50.000 knyttet til den kulturelle skolesekken.

9.5.2 Økonomisk ramme etat kultur

KULTUR

Beløp i 1000 kr	2019	2020	2021	2022	2023
Vedtatt budsjett 2019 (k.sak 1/19)	47 259	47 259	47 259	47 259	47 259
Bergkunstsenter		250	500	500	500
Avvikle leiekontrakt med Lokstallen (k.sak 107/17)		-230	-550	-550	-550
Kommunal andel spillemidler (k.sak 110/18)		-200	-200	-200	-200
Bibliotekinnkjøp		-300	-300	-300	-300
Ungdom som ressurs		-500	-500	-500	-500
Vedtatt budsjett /opprinnelig budsjett	47 259	46 279	46 209	46 209	46 209
Økte inntekter/kostnader :					
Lønnsoppgjør	151	151	151	151	151
Div. tilskudd fra formannskaps disp.post. Kun 2019	400				
Flytte bergkunstmuseet fram i tid		-250	-250		
Lokstallen ksak 107/17 - har ikke fått tilført ramme til husleie		230	550	550	550
Den kulturelle skolesekken (DKS)		50	50	50	50
Ungdom som ressurs, videreføres		500	500	500	500
Sum rammeendring Strateginotat	551	681	1 001	1 251	1 251
<u>Økte inntekter/kostnader:</u>					
Saldering (DKS), kun 2019	50				
Formannskapets disp.post, kun 2019	450				
Sentralt lønnsoppgjør 2019	429	684	684	684	684
Reduserte pensjonssatser 2020		-200	-200	-200	-200
Husleie SKU, justert med 2 % av husleie 2019		486	486	486	486
Økning til Stiklestad nasjonale kultursenter, jamfør budsjett		143	143	143	143
<u>Interne justeringer:</u>					
Overføring mellom etater: Kimensommer (fra oppvekst)	350	350	350	350	350
Kuttforslag		-1 500	-1 800	-2 020	-2 020
Sum rammeendring budsjettforslag	1 279	-37	-337	-557	-557
Nye rammer kultur	49 089	46 923	46 873	46 903	46 903

Av allerede vedtatte endringer (første del av tabellen) ligger det inne å avvikle leiekontrakt med Lokstallen og oppstart av bergkunstsenter i 2020. Bergkunstsenteret er fortsatt uavklart, og flyttes fram til halvårseffekt i 2021 og full effekt fra 2022. Nedtrekket på Lokstallen er nullstilt på grunn av at det ikke er tilført ramme til denne husleien. Inntekter fra utleie av Lokstallen skulle finansiere husleien.

I tillegg til vedtatte endringer samt forslag i strateginotat er dette rådmannens forslag for budsjett 2020:

Under økte inntekter/kostnader er det lagt inn endringer for lønnsoppgjør og redusert pensjonssatser for 2020. I tillegg er det lagt inn 2 % økning av husleie til SKU knyttet til Kimen kulturhus. I statsbudsjettet ble det innvilget 1,7 mill ekstra til Stiklestad nasjonale kultursenter (SNK), dette slår ut på Stjørdal sin overføring ut fra partnerskapsavtalen. Ut fra tilsendt budsjettall fra SNK blir Stjørdal sin andel 1,529 mill i 2020, og rammen til området må opp med 143.000 kr for å samsvare med budsjett fra SNK. SNK står for driften av Stjørdal museum.

Interne justeringer som er gjort er at rammen for sommer-SFO (Kimensommer) er flyttet fra oppvekst og over til kultur.

Kuttforslag fra kultur utgjør 1,5 mill i 2020 og øker til 1,8 mill i 2021 og til 2 mill i 2022. Vi henviser til vedlegg om konsekvensutredning for hvert tiltak.

I tillegg til kuttforslag er det gjort endringer iblant annet prismatrisen for Kimen, omlegging av produksjonstekniske arbeidsoppgaver og kjøp av tjenester på etaten. Dette forventer en skal være riktige grep for å nå rammen i 2020.

I salderingen ble det overført 50.000 kr til den kulturelle skolesekken pga endret abonnementsordning. Dette er foreslått lagt inn fast fra 2020.

Fra strateginotatet er det lagt inn at rådmannen ønsker å videreføre «Ungdom som ressurs». Prosjektet har som formål å jobbe med yrkesvalg og arbeidstrening for ungdom. Det kan vises til flere konkrete resultater med ungdom som har blitt veiledet inn i gode prosesser, og gjennom egne valg kommet seg ut av lediggang og inn på arbeidsmarkedet. Andre har kommet inn i utdanningsløp. Ungdom som ressurs har tilført Carbon fritidsklubb midler (1 årsverk) som har muliggjort frikjøp av ansatte til arbeid knyttet opp mot utplasserte elever fra videregående (drop out), personer i arbeidspraksis og arbeidstrening og i tillegg språktrening. Disse ungdomsforebyggende tiltakene representerer store innsparinger i fremtidige sosialhjelpstjenester i Stjørdal og bør gjøres permanent. Det er lagt inn som varig tiltak med 1 ÅV og midler på kr 500.000 til dette. Vi viser til rapporten fra dette prosjektet.

9.5.3 Klima og miljøtiltak etat kultur

- Implementere klima- og miljømål gradvis i alle enhetene i etat kultur
 - Utskifting av alle engangs bestikk/tallerkener/kopper/fat i etaten og i Kimen kulturhus. Byttes ut med gjenbruksmateriell. Materialene som skal benyttes skal velges med tanke på bærekraft, klimagassutslipp og lavemitterende materialer.
 - Redusere bruk av plastposer i søppeldunkene gjennom for eksempel bruk av felles søppeldunker i kontorarealer, pappdunker for papir, osv.

- Tilrettelegge for enkle og gjennomførbare miljøtiltak slik som avfallssortering, avfallsminimering, osv.
 - Øke organisasjonens kompetanse på klimaområdet.
- Legge til rette for bærekraftige og miljøvennlige arrangement i Stjørdal
 - Fokus på effektiv søppelhåndtering
 - Miljø og klima effektive logistikk løsninger
 - Bærekraftig økonomi

9.6 Kirker og øvrige

Rammen består av tilskudd til Stjørdal Kirkelig fellesråd, tilskudd andre trossamfunn, kostnader til revisjon, bevillingsavgifter og sivilforsvaret.

Kirker og øvrige

Beløp i 1000 kr	2019	2020	2021	2022	2023
Vedtatt budsjett 2019 (Ksak 1/19)	15 430	15 430	15 430	15 430	15 430
Vedtatt budsjett/opprinnelig budsjett	15 430	15 430	15 430	15 430	15 430
Økte kostnader/inntekter:					
Kirkelig fellesråd, pris- og lønnsvekst (deflatorjustert)	415	415	415	415	415
Refusjon kremasjon	30	30	30	30	30
Andre trossamfunn (økning basert på 2018 regnskap)	200	200	200	200	200
Økning tilskudd revisjon (Revisjon Midt-Norge)	43	43	43	43	43
Kuttforslag - redusert tilskudd KFR (2%)	-200	-200	-200	-200	-200
Sum rammeendring i Rådmannens forslag	488	488	488	488	488
Nye rammer Kirker og øvrige	15 918	15 918	15 918	15 918	15 918

Rådmannen foreslår å øke rammen med kommunal deflator på 3,1% (pris- og lønnsvekst) som tidligere år. Samtidig gjøres et nedtrekk (kutt) også på dette rammeområdet, på lik linje med øvrige etatsrammer, på 2%.

I tillegg må tilskudd til øvrige trossamfunn økes med 200 tusen basert på regnskapet i 2018. Budsjettet knyttet til revisjon (Revisjon Midt-Norge) ble behandlet av kontrollkomiteen 20. september.

9.7 Politisk

Rammeområdet består av alle politiske utvalg og godtgjørelser. Videre føres også kostnader til kommune/stortingsvalg, kontrollutvalg inklusive kjøp av kontrollutvalgssekretær (KONSEK) og støtte politiske parti her.

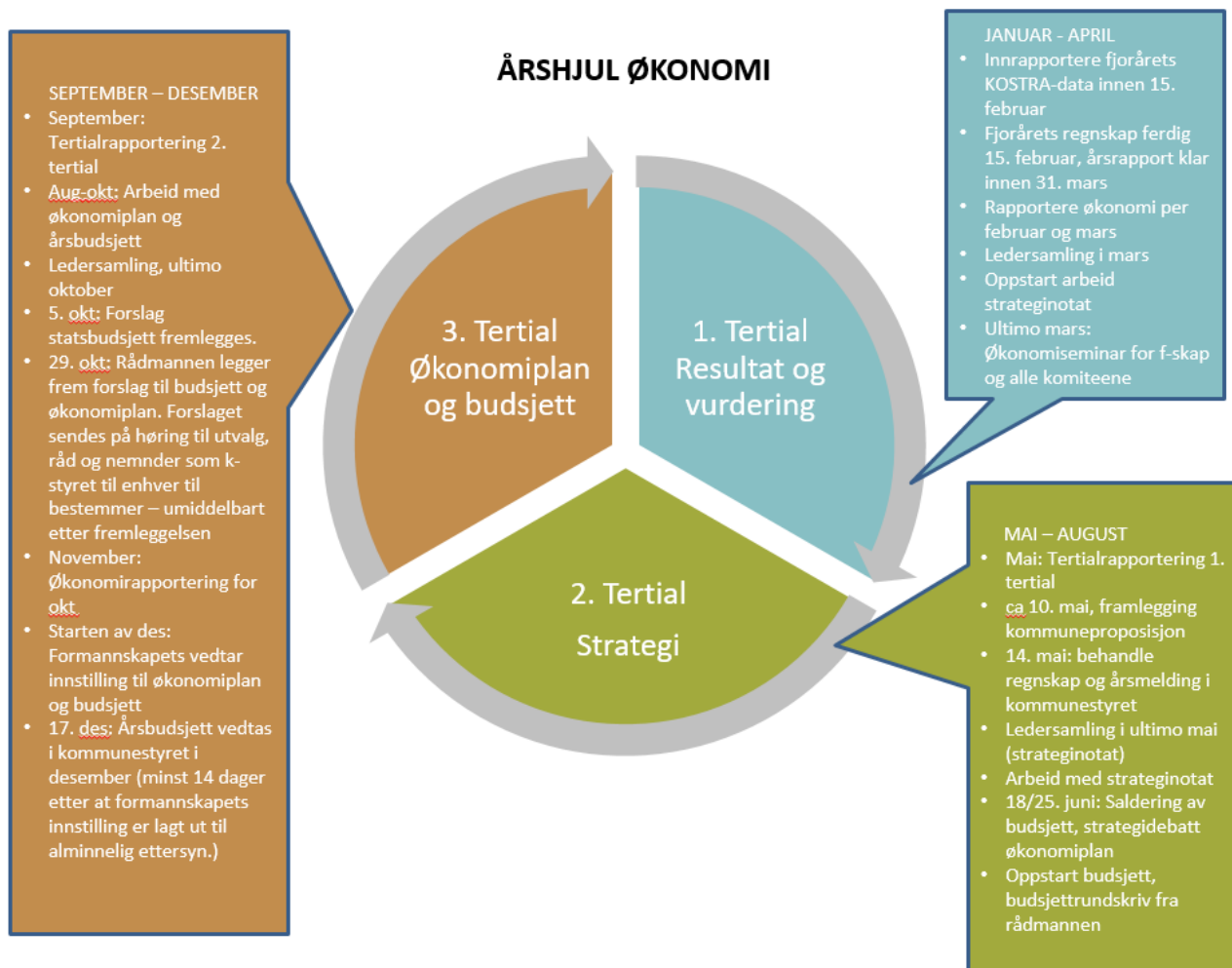
Politiske organ

Beløp i 1000 kr	2019	2020	2021	2022	2023
Vedtatt budsjett 2019 (Ksak 1/19)	12 501	12 501	12 501	12 501	12 501
Valgkostnader		-1 020		-1 020	
Vedtatt budsjett /opprinnelig budsjett	12 501	11 481	12 501	11 481	12 501
Nye tiltak					
Lønnsoppgjør (kompenseres løpende)					
Kontrollutvalg - økning utvalg		5	5	5	5
Kontrollutvalg - økning kjøp av sekretærfunksjon (KONSEK)		71	71	71	71
Reduksjon i godtgjøring (utvalg)		-200	-200	-200	-200
Reduserte pensjonssatser 2020		-37	-37	-37	-37
Sum rammeendring i Rådmannens forslag	-	-161	-161	-161	-161
Nye rammer Politiske organ	12 501	11 320	12 340	11 320	12 340

Rådmannen har økt opp rammen til kontrollutvalget i tråd med vedtak om budsjett i samme utvalg 20. september. I tillegg vil økninger i godtgjøringer som skjer etter budsjettfremleggelsen tilføres rammen. Det er også foretatt et nedtrekk i rammen til politisk på 200 tusen. Eventuelle effekter av ny utvalgsstruktur og godtgjøringer er ikke hensyntatt og beregnet.

10 ÅRSHJUL 2020

Forslag til økonomiplan 2020-2023, samt budsjett 2020 tar utgangspunkt i de føringer som er gitt ved kommunestyrets behandling av budsjett 2019-2022, regnskap og årsberetning for 2018, formannskapetets økonomiseminar 2019, kommunestyrets vedtak saldering budsjett 2019, kommunestyrets strategidebatt økonomiplan 2020-2023 samt fremlegget til statsbudsjett for 2020. Årshjulet vil bli oppdatert når endelig forslag til politisk møtekalender for 2020 er klart.

Dette årshjulet ble vedtatt gjennom behandling av økonomireglementet i kommunestyret 27. januar 2017 knyttet til hvordan kommunen skal jobbe i forkant og etterkant av selve budsjettbehandlingen. Budsjettprosessen er nødvendigvis sentral i økonomistyringen i en kommune da alle inntektene i budsjettåret blir bestemt gjennom budsjettbehandlingen. Dette er ulikt hva som er normalt i private virksomheter. De største inntekstpostene er også faste gjennom inntektsåret da dette fastsettes i statsbudsjettet.